

**UCHWAŁA NR XXXIII/206/2026
RADY GMINY JELEŚNIA**

z dnia 20 marca 2026 r.

**w sprawie ustanowienia Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Jeleśnia na
lata 2026-2029**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 roku poz. 1153 z późn. zm.) oraz art. 17 ust. 2 pkt. 4 i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025r. poz. 1214 z późn. zm.), Rada Gminy Jeleśnia uchwala co następuje:

§ 1. Uchwala się **Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Jeleśnia na lata 2026-2029** stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Jeleśnia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Jeleśnia



Andrzej Góra

***Lokalny Plan
Deinstytucjonalizacji
Usług Społecznych
Gminy Jeleśnia
na lata 2026-2029***



Styczeń 2026 r.

Spis treści

I. Wprowadzenie	3
I 1. Wstę	3
I 2. Podstawy prawne	4
I 3. Zgodność z dokumentami strategicznymi.....	4
II. Część diagnostyczna.....	5
II 1. Lokalizacja.....	5
II 2. Demografia	6
II 3. Potrzeby społeczne w świetle badań ankietowych populacji	6
II 3.1. Cel badania i metodologia	6
II 3. 2. Grupa badana	7
II 3. 3. Ocena istotności problemów społecznych w gminie.....	9
II 3. 4. Ocena usług społecznych w gminie.....	13
II 3. 5. Rozumienie pojęcia deinstytucjonalizacji	17
II 3. 6. Sugerowane formy pomocy osobom potrzebującym	18
II 3. 7. Najpilniejsze formy wsparcia dla rodzin i dzieci w gminie	19
II 3. 8. Najpilniejsze formy wsparcia dla osób w kryzysie psychicznym	20
II 3. 9. Najpilniejsze formy wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności	21
II 3. 10. Podsumowanie.....	22
II 4. Zasoby i potrzeby gminy w zakresie polityki społecznej.....	23
II 4.1. Zasoby	23
II 4.2. Podsumowanie.....	27
III Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych.....	29
III 1. Obszary deinstytucjonalizacji usług, cele i kierunki działania.....	29
III 2. Zasady realizacji Planu.....	34
III 2.1. Rola podmiotów i instytucji we wdrażaniu Planu.....	34
II 2.2. Monitoring i aktualizacja.....	35
III 2.3. Wskaźniki monitoringu i realizacji	35
III 2.4. Ewaluacja	39
III 3. Źródła finansowania	40
UZASADNIENIE	41

I. Wprowadzenie

I 1. Wstęp

Niniejszy Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Jeleśnia na lata 2026-2029 (zwany dalej Planem) powstał w związku ze zmianami, które są niezbędne do wdrożenia przez samorządy w zakresie deinstytucjonalizacji usług społecznych.

Celem nadrzędnym Planu jest wytyczenie kierunków rozwoju usług społecznych na szczeblu gminnym, zarówno w zakresie koniecznych interwencji jak i realizacji działań w wymiarze profilaktycznym i prewencyjnym. Deinstytucjonalizacja jest długofalowym procesem obejmującym dokonani skutecznego przejścia od tradycyjnych form sprawowania opieki instytucjonalnej do nowoczesnych, zindywidualizowanych form wsparcia środowiskowego dla osób, które go wymagają. Dotyczy to w szczególności grup mieszkańców, które są narażone na marginalizację oraz wykluczenie społeczne. W tym: rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (również dzieci i młodzież przebywające w pieczy zastępczej), osoby uwikłane w przemoc domową, osoby z niepełnosprawnościami, osoby w wieku starszym, osoby w kryzysie psychicznym, osoby w kryzysie bezdomności, osoby borykające się z uzależnieniami i współuzależnieniami. Proces deinstytucjonalizacji polega również na prowadzeniu monitorowania oraz podnoszenia jakości usług społecznych, zarówno świadczonych w miejscu zamieszkania, jak i w niewielkich ośrodkach czy placówkach będących w procesie przekształcenia oraz rozwoju.

W Gminie Jeleśnia są podejmowane kroki mające na celu przekształcenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jeleśni w Centrum Usług Społecznych, o którym mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Do korzyści, które niesie ze sobą opracowanie i wdrożenie Planu należą:

- określenie jasnych kierunków działań w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Jeleśnia,
- wyznaczenie priorytetów rozwojowych dla usług społecznych,
- umożliwienie aplikowania o zewnętrzne środki finansowe przeznaczone na rozwój usług społecznych w gminie.

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Jeleśnia na lata 2026 – 2029 powstał w oparciu o „Ogólnopolskie ramowe wytyczne tworzenia lokalnych planów

deinstytucjonalizacji usług społecznych” przygotowane w ramach projektu „Opracowanie i pilotażowe wdrożenie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”.

I 2. Podstawy prawne

Potrzeba realizacji procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych została wyrażona w przyjętej w czerwcu 2022 r. przez Radę Ministrów „Strategii Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.)”.

Podstawy prawne dla przygotowania niniejszego Planu zostały w szczególności w regulacjach:

- **Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.**, zakładającej konieczność zapewnienia każdemu prawa do ochrony zdrowia, gdzie władze publiczne są zobowiązane do zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami,
- **Ustaw z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1214), określająca zasady organizacji i funkcjonowania systemu pomocy społecznej, której celem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych,

I 3. Zgodność z dokumentami strategicznymi

Plan został opracowany w odniesieniu do następujących dokumentów:

- **o charakterze ogólnopolskim:**
 - Ogólnoeuropejskie Wytyczne dotyczące przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności;
 - Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030, z perspektywą do 2035 r.;
 - Strategia na rzecz osób z niepełnosprawnościami 2021-2030;
 - Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027, z perspektywą do 2030;
 - Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
 - Krajowy Program przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
 - Wytyczne dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027;

- Program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Korpus Wsparcia Seniorów”;
- Program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Opieka Wytchnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego;
- Program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego;
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 (prolongowany do 2026 r.)
 - **o charakterze wojewódzkim:**
 - Program przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu w województwie śląskim na lata 2024-2028;
 - Program przeciwdziałania uzależnieniom w województwie śląskim na lata 2022-2030;
 - Program „Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027”;
 - Program „Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027” (FERS);
 - Programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie śląskim na lata 2021-2030;
 - Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030;
 - Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego. Śląskie 2030.
 - **o charakterze lokalnym:**
 - Strategia Rozwoju Powiatu Żywieckiego 2030+;
 - Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jeleśnia na lata 2023-2030;
 - Strategia Rozwoju Gminy Jeleśnia na lata 2020-2030;
 - Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2026 w Gminie Jeleśnia;
 - Program współpracy Gminy Jeleśnia z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2026;
 - Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doświadczających Przemocy Domowej na lata 2025 – 2030 dla Gminy Jeleśnia;
 - Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Jeleśnia na rok 2026.

II. Część diagnostyczna

II 1. Lokalizacja

Jeleśnia to gmina wiejska w województwie śląskim, w powiecie żywieckim. Na jej obszarze występują cztery pasma górskie. Obok centralnej kulminacji Pilska, Lipowskiej i Rysianki, gminę otacza pasmo Babiej Góry, Pasma Jałowieckie i zlokalizowane na jej granicy

północnowschodniej mniejsze Pasma Pewelskie. W skład gminy zajmującej powierzchnię 17 062 ha. wchodzi miejscowości: Jeleśnia, Korbielów, Krzyżowa, Krzyżówki, Mutne, Pewel Wielka, Przyborów, Sopotnia Wielka, Sopotnia Mała.

II 2. Demografia

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy, Gminę Jeleśnia zamieszkuje 12750 osób (stan na 31.12.2024 r.). W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. liczba mieszkańców zmniejszyła się o 151 osób. W 2024 roku w Gminie Jeleśnia odnotowano przewagę liczby zgonów (152) nad liczbą urodzeń (108), co – podobnie jak w wielu innych gminach w Polsce – skutkuje ujemnym przyrostem naturalnym. Zjawisko to wpisuje się w ogólnokrajowy trend demograficzny związany z niżem urodzeń oraz starzeniem się społeczeństwa.

W strukturze demograficznej gminy dominują mieszkańcy w wieku produkcyjnym. Najliczniejszą grupę stanowią osoby w przedziale 48–52 lata oraz 33–47 lat, co wskazuje na silną reprezentację populacji aktywnej zawodowo. To korzystna sytuacja dla lokalnego rynku pracy i gospodarki. Widoczny jest spadek liczby mieszkańców w starszych grupach wiekowych, co jest zgodne z naturalną strukturą demograficzną oraz przeciętną długością życia.

Również wśród najmłodszych grup wiekowych (0-4 lat oraz <2 lat) liczba osób jest niższa, co może sugerować obniżenie wskaźników urodzeń w ostatnich latach.

Ogólny kształt rozkładu wieku wskazuje na stabilną populację z wyraźnym odzwierciedleniem zmian demograficznych, które mogą mieć wpływ na planowanie usług społecznych, edukacyjnych oraz zdrowotnych w gminie.

II 3. Potrzeby społeczne w świetle badań ankietowych populacji

II 3.1. Cel badania i metodologia

W tym rozdziale zaprezentowano w formie graficznej wyniki diagnozy problemów oraz potrzeb lokalnej społeczności w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Jeleśnia.

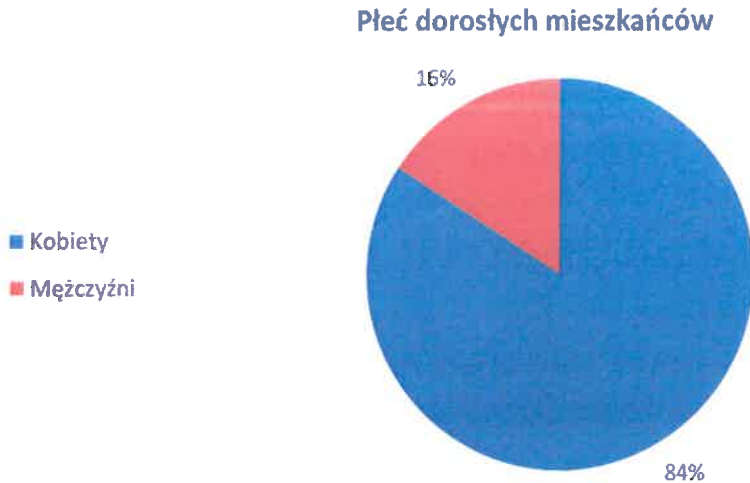
Badanie ankietowe przeprowadzono w styczniu 2026 r., obejmując grupę losowo dobranych przedstawicieli dorosłych mieszkańców gminy. Wykorzystany w diagnozie losowy dobór próby umożliwił taki dobór respondentów, by stanowili oni jak najbardziej wartościowe źródło informacji o badanym zjawisku. Badania zostały wykonane zgodnie z metodologią ilościową, za pośrednictwem techniki CAWI (ang. *Computer Assisted Web Interview*), polegającej na przeprowadzeniu ankiety dostępnej w formie online. Pozwala ona na pełną anonimowość

respondentów. Ankietowani byli informowani o anonimowym charakterze badania oraz o możliwości odstąpienia od badania na każdym jego etapie.

II 3. 2. Grupa badana

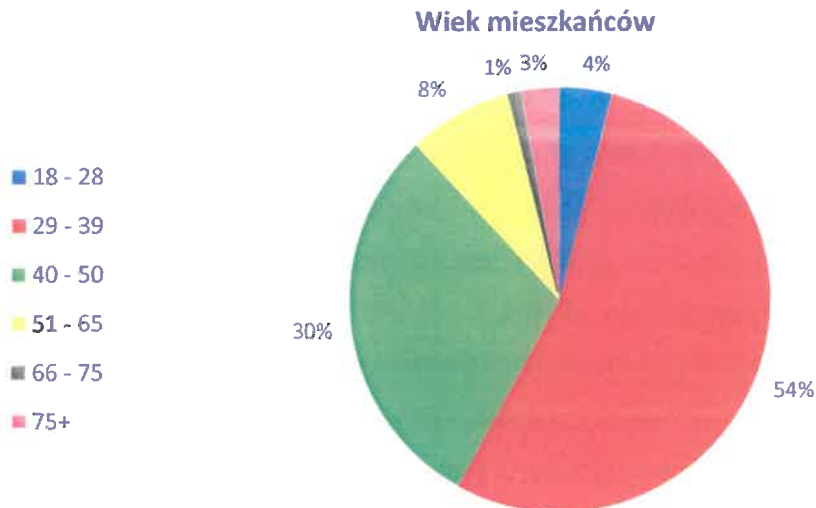
W badaniu wzięło udział 76 pełnoletnich mieszkańców Gminy Jeleśnia. W tym przeważają kobiety (84%).

Wykres 1. Płeć dorosłych mieszkańców



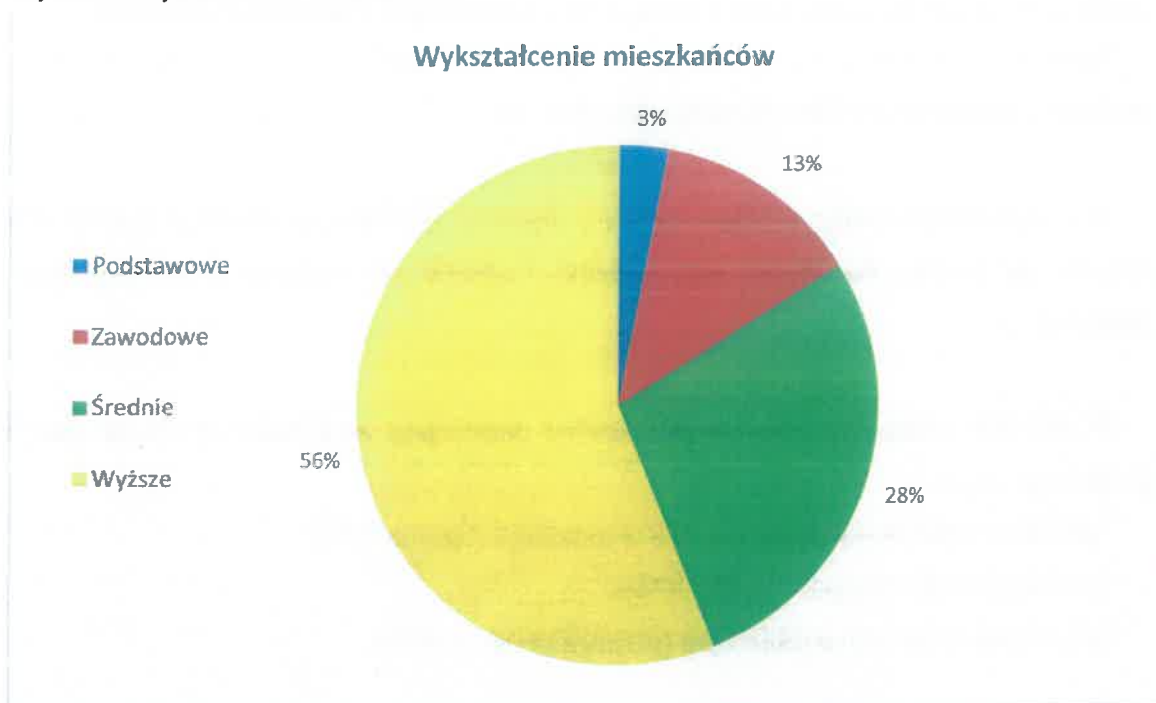
Respondenci reprezentują szeroki przekrój wiekowy, aczkolwiek ponad połowa z nich (54%) deklaruje wiek od 29 do 39 r.ż. Natomiast 1/3 podaje wiek starszy, w przedziale 40-50 lat (30%). Łącznie 12% podało, że ma ponad 51 lat, a pozostałe 4% to najmłodsi ankietowani w wieku 18-28 lat.

Wykres 2. Wiek mieszkańców



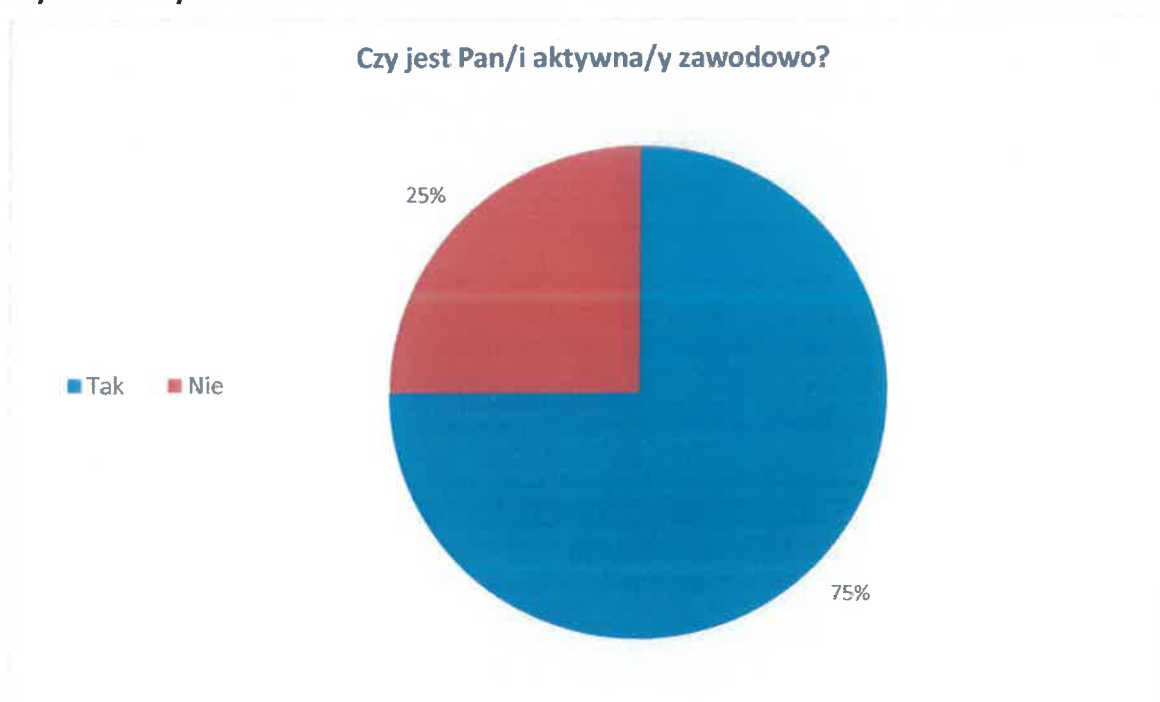
Ponad połowa (56%) badanych mieszkańców deklaruje posiadanie wykształcenia wyższego, a 28% średniego. Natomiast 13% tytułuje się wykształceniem zawodowym, a pozostałe 3% podstawowym.

Wykres 3. Wykształcenie mieszkańców



Przeważająca większość (75%) mieszkańców jest aktywna zawodowo.

Wykres 4. Aktywność zawodowa mieszkańców



II 3. 3. Ocena istotności problemów społecznych w gminie

Mieszkańcy w bardzo znaczącym stopniu dostrzegają w środowisku lokalnym zagrożenie ze wszystkich wymienionych rodzajów zjawisk problemowych. Znacznie ponad połowa z nich ocenia jako bardzo lub raczej istotny każdy z 14 wymienionych w pytaniu problemów.

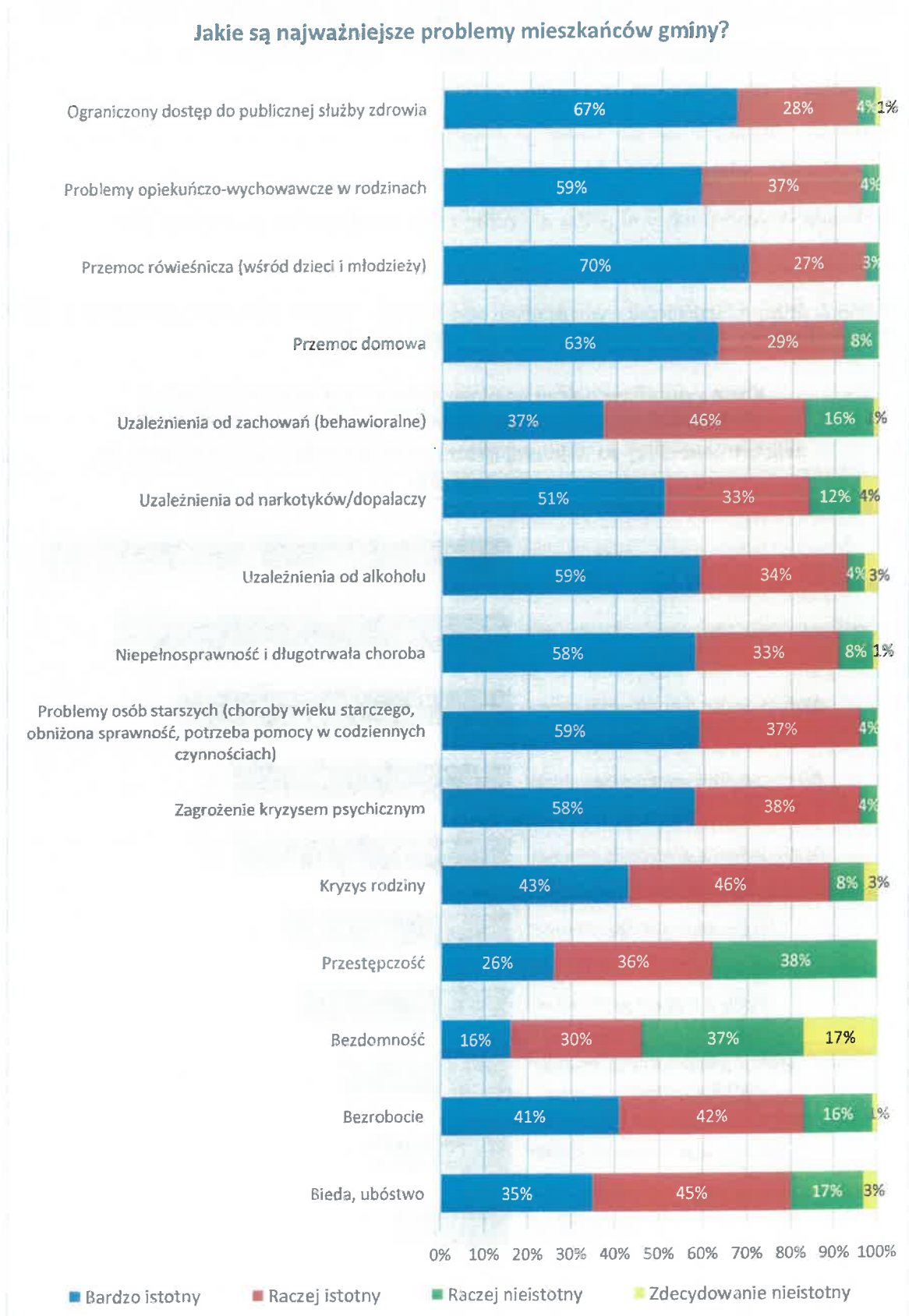
Jedynym wyjątkiem jest bezdomność – łącznie 54% ankietowanych ocenia, że jest to problem w gminie raczej lub zdecydowanie nieistotny.

Jako najbardziej istotny problem oceniono przemoc rówieśniczą: zdaniem łącznie 97% stanowi ona problem bardzo lub raczej istotny. Pozostałe 3% uważa ją za problem raczej nieistotny.

W niewiele mniejszym zakresie mieszkańcy dostrzegają zagrożenie ze strony innych problemów, czyli:

- problemy opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach (łącznie 96%);
- problemy osób starszych (łącznie 96%);
- zagrożenie kryzysem psychicznym (również w sumie 96%).

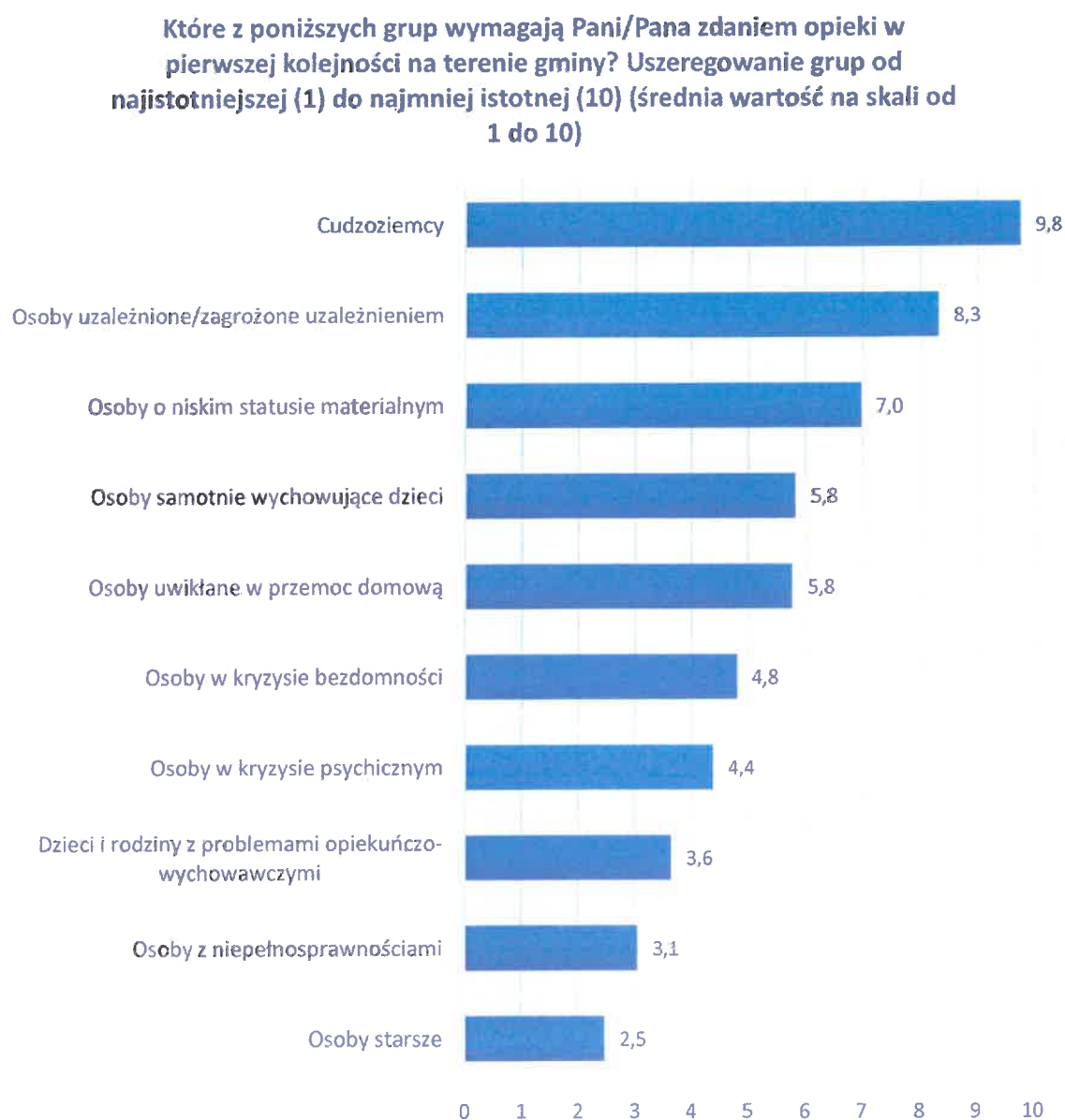
Wykres 5. Istotne problemy w środowisku lokalnym



Na dwóch następnych wykresach zaprezentowano wyniki dotyczące opinii ankietowanych na temat grup mieszkańców gminy, które ich zdaniem wymagają zapewnienia pilnej opieki.

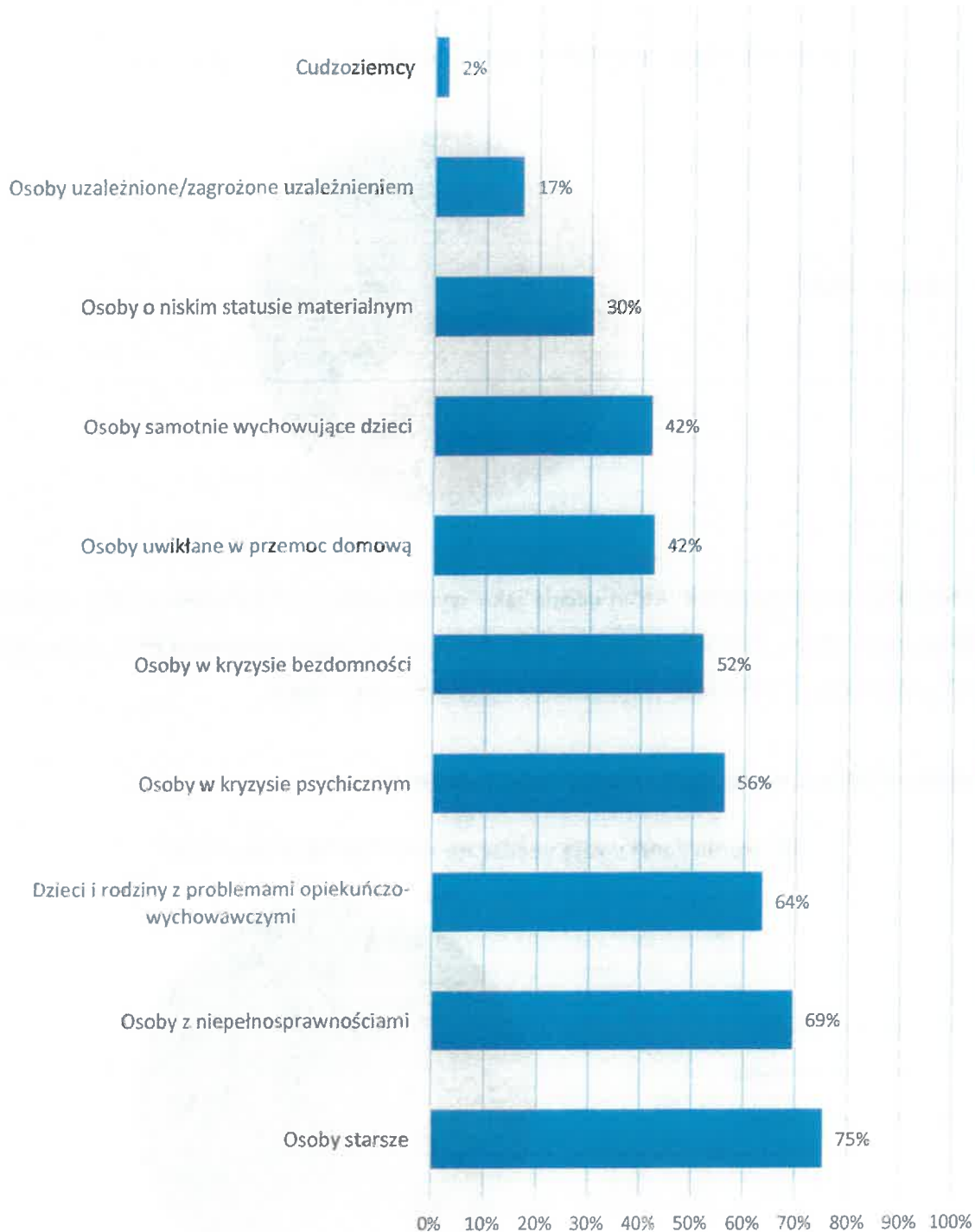
Z udzielonych odpowiedzi wynika klarownie, że opieki wymagają głównie osoby starsze (tak uważa 75% badanych, a według średniej zajmowanego miejsca jest to wynik 2,5). W drugiej kolejności są to osoby z niepełnosprawnościami (69%, a według średniej zajmowanego miejsca: 3,1). Natomiast w trzeciej są to dzieci i rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (64%, a według średniej zajmowanego miejsca: 3,6).

Wykres 6. Grupy mieszkańców wymagających pilnej opieki – średnia zajmowanego miejsca w skali od 1 do 10, gdzie 1 oznacza "najpilniejsza" a 10 - "najmniej pilna"



Wykres 7. Grupy mieszkańców wymagających pilnej opieki – procentowe wartości średniej w skali od 1 do 10, gdzie 1 oznacza " najpilniejsza " (100%) a 10 - " najmniej pilna" (0%)

Które z poniższych grup wymagają Pani/Pana zdaniem opieki w pierwszej kolejności na terenie gminy? (procentowo przy założeniu, że 1 miejsce to 100%, a 10 to 0%)

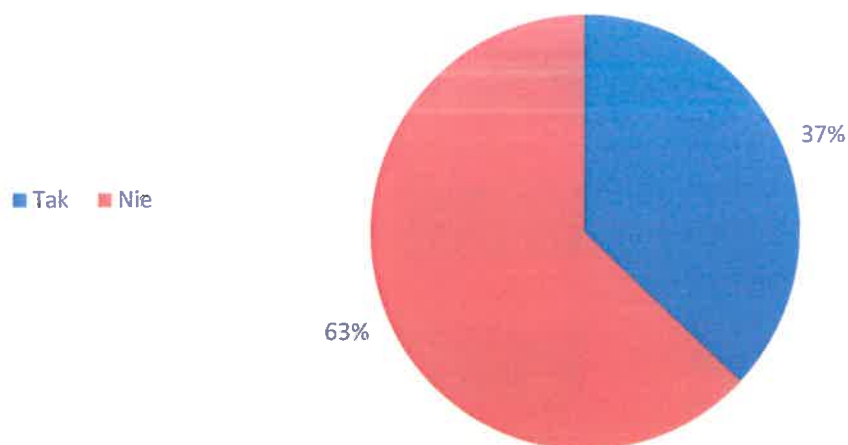


II 3. 4. Ocena usług społecznych w gminie

Większość (63%) badanych mieszkańców podała, że nigdy nie korzystała ze świadczeń pomocy społecznej.

Wykres 8. Korzystanie przez mieszkańców z pomocy społecznej

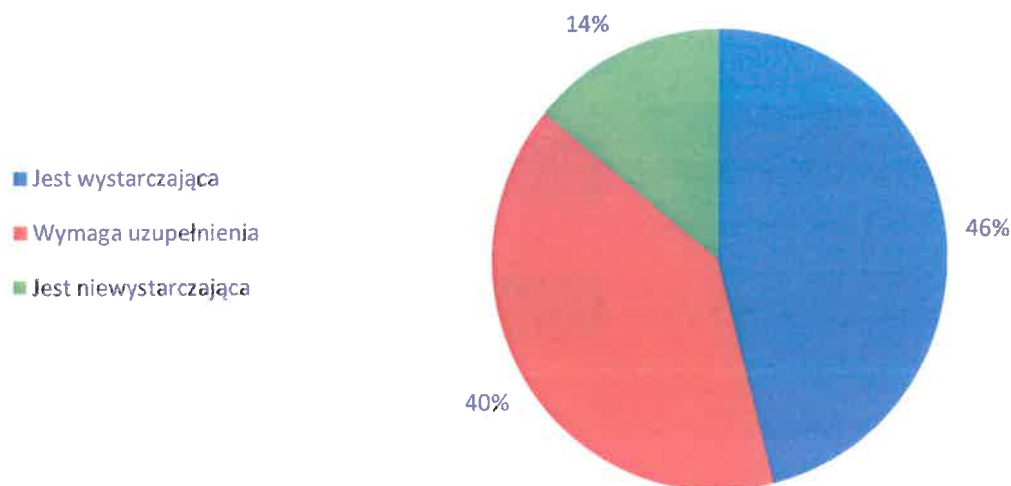
Czy kiedykolwiek korzystał/a Pan/i ze wsparcia pomocy społecznej?



Największa część badanych (46%) ocenia jako wystarczający swój poziom wiedzy na temat usług społecznych. Niewiele mniej, bo 40% uważa, że wymaga on uzupełnienia, a pozostałe 14% przyznaje, że ich wiedza w tym zakresie jest niewystarczająca.

Wykres 9. Wiedza mieszkańców na temat usług społecznych

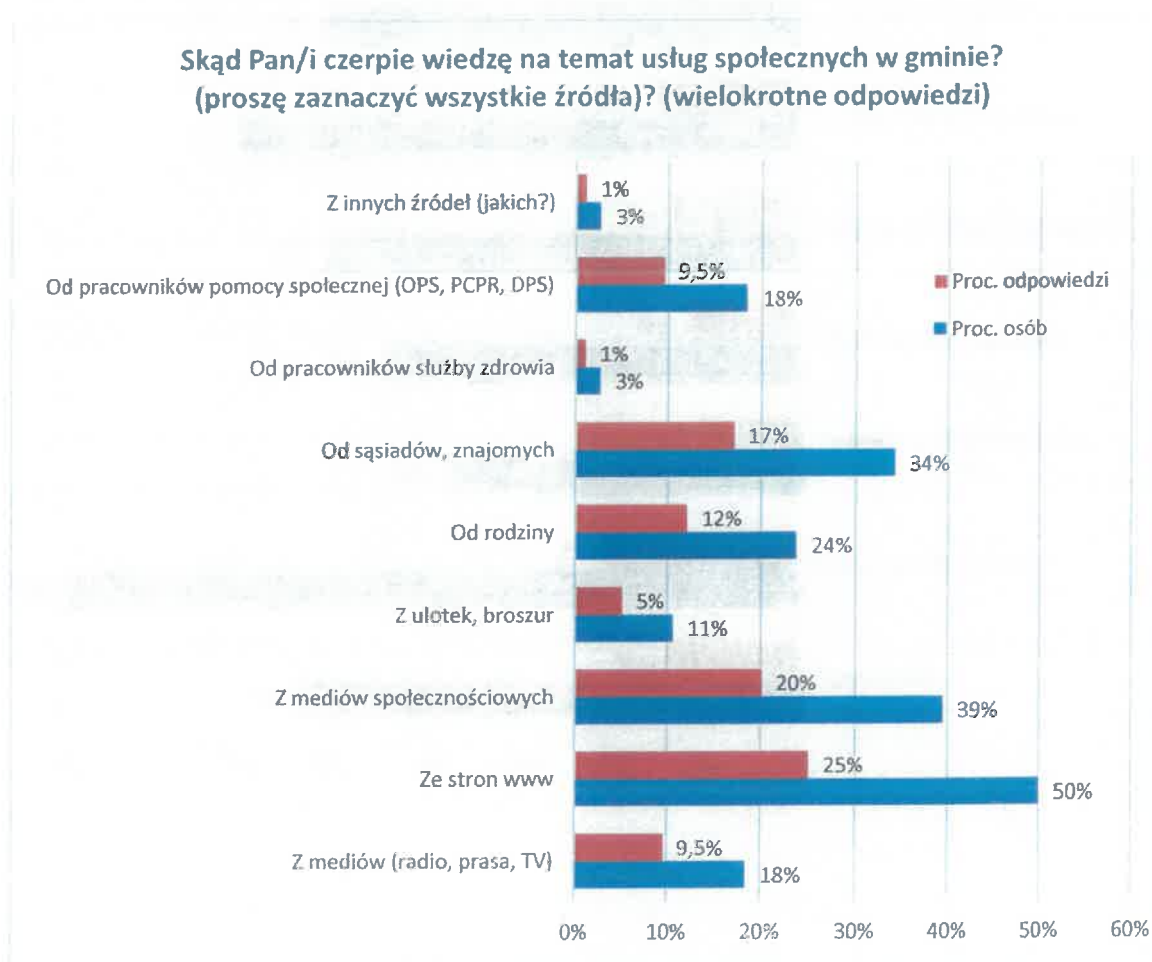
Jak ocenia Pan/i swoją wiedzę na temat usług społecznych?



Najwięcej, połowa (50%) ankietowanych mieszkańców deklaruje, że czerpie wiedzę na temat usług społecznych w gminie ze stron internetowych. Dla porównania drugie w kolejności najbardziej popularne źródło wiedzy to media społecznościowe (39% osób), a trzecie to rozmowy z sąsiadami i znajomymi.

Natomiast najrzadziej mieszkańcy pozyskują wiedzę na temat usług społecznych w gminie od pracowników służby zdrowia (tak deklaruje 3% badanych).

Wykres 10. Źródła wiedzy mieszkańców na temat usług społecznych w gminie

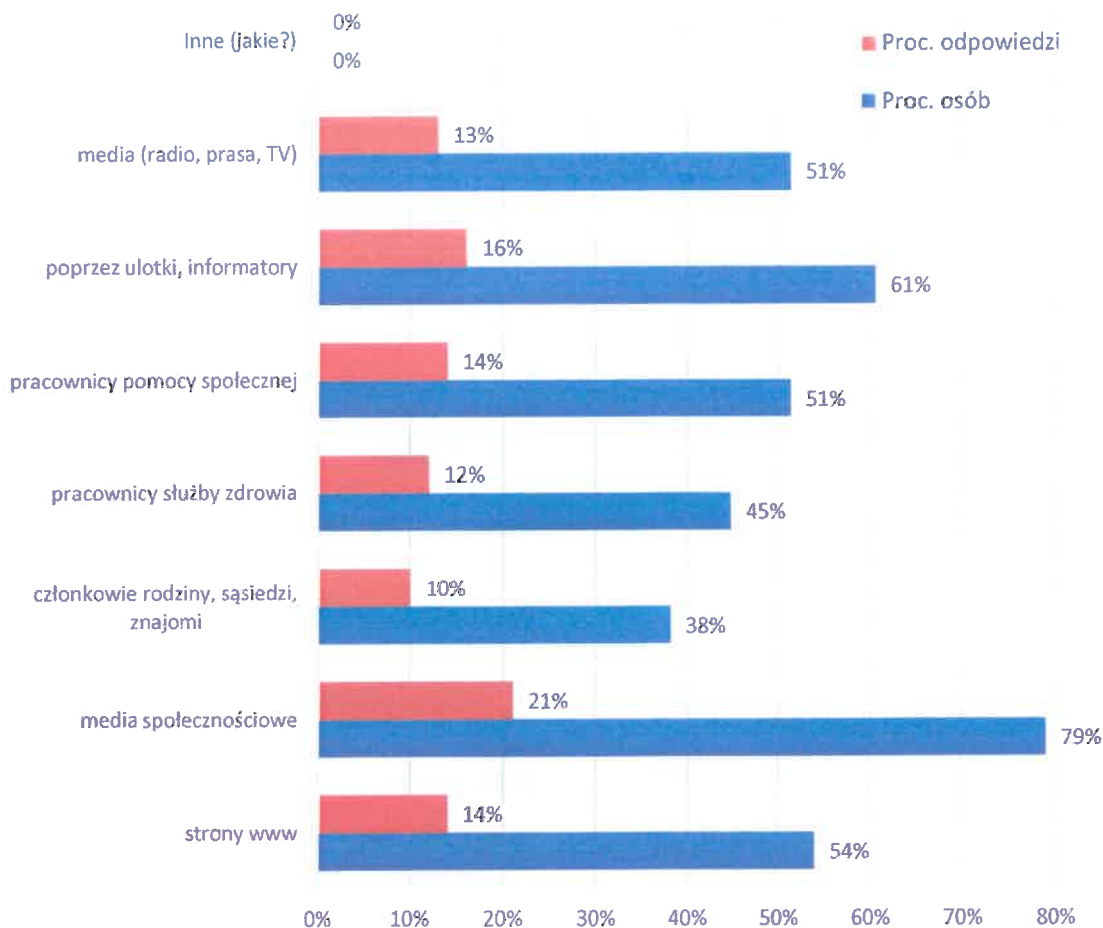


Ponad połowa ankietowanych mieszkańców uważa, że najlepsze formy rozpowszechniania wiedzy na temat usług społecznych w społeczności lokalnej to:

- media społecznościowe (79%),
- ulotki i informatory (61%),
- strony www (54%),
- media (51%).

Wykres 11. Najlepsze formy rozpowszechniania wiedzy na temat usług społecznych w społeczności lokalnej

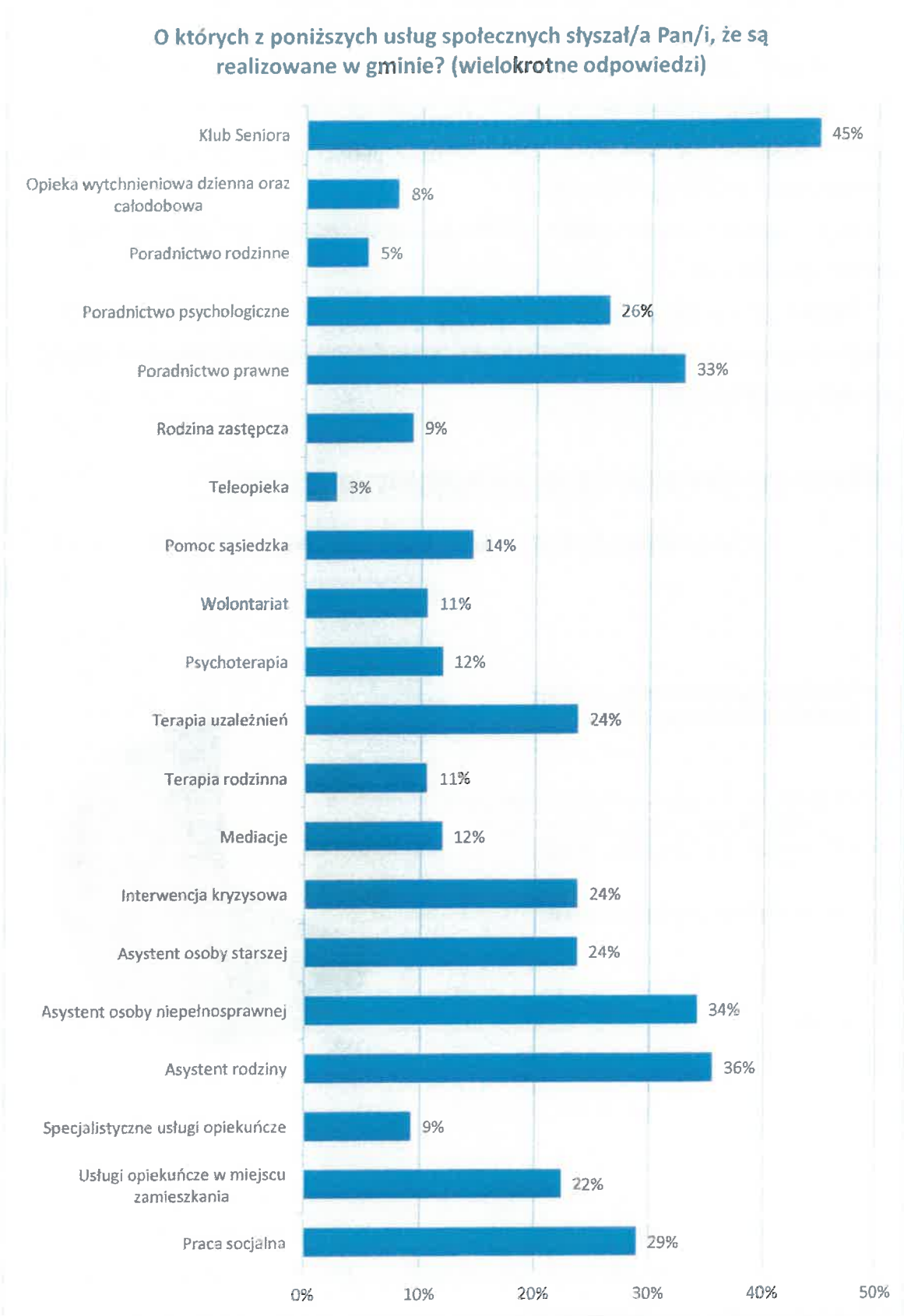
W jaki sposób, Pana/Pani zdaniem, można rozpowszechnić wiedzę na temat usług społecznych w społeczności lokalnej? (wielokrotne odpowiedzi):



W następnym pytaniu była możliwość udzielania wielokrotnych odpowiedzi. Okazuje się, że mieszkańcy zdecydowanie najczęściej słyszeli o działaniach Klubu Seniora w Gminie Jeleśnia (45% odpowiedzi). W drugiej kolejności jest to praca asystenta rodziny (36%), a w trzeciej asystenta osoby niepełnosprawnej (34%).

Z udzielonych odpowiedzi wynika, że najmniej mieszkańców ma wiedzę na temat teleopieki (3% odpowiedzi).

Wykres 12. Wiedza mieszkańców na temat realizacji różnorodnych usług społecznych w gminie



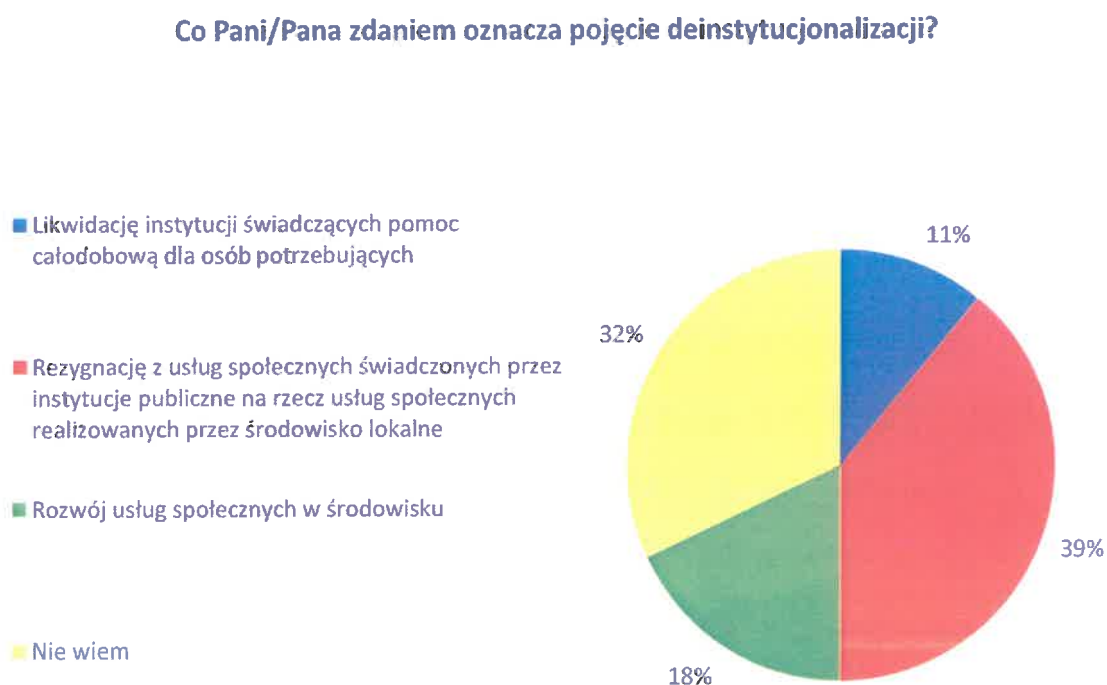
II 3. 5. Rozumienie pojęcia deinstytucjonalizacji

Rozumienie pojęcia deinstytucjonalizacji przez mieszkańców jest zróżnicowane. Największa grupa ankietowanych (39%) postrzega deinstytucjonalizację jako rezygnację z usług społecznych świadczonych przez instytucje publiczne na rzecz usług społecznych realizowanych przez środowisko lokalne.

Nieco mniejsza grupa badana (32%) przyznaje wprost, że nie wie, czym jest deinstytucjonalizacja.

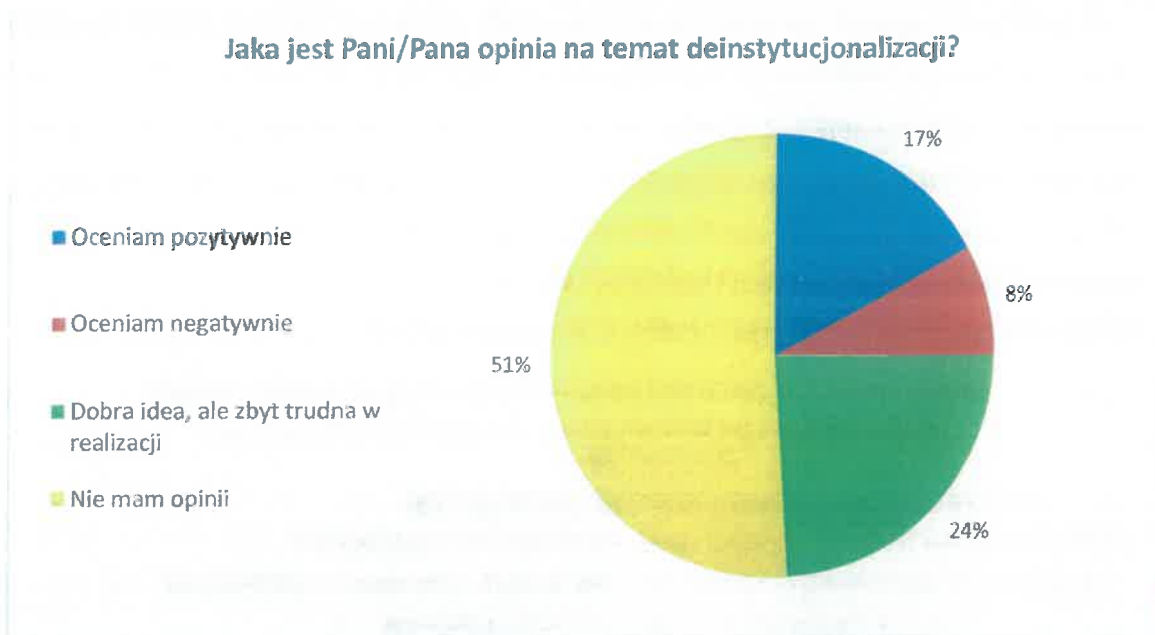
Zdaniem 18% proces polega na rozwoju usług społecznych w środowisku, a pozostałe 11% uważa, że deinstytucjonalizacja stanowi likwidację instytucji świadczących pomoc całodobową dla osób potrzebujących.

Wykres 13. Rozumienie pojęcia deinstytucjonalizacji przez mieszkańców



Ponad połowa (51%) ankietowanych nie ma opinii na temat deinstytucjonalizacji. Zdaniem 24% jest to dobra idea, ale zbyt trudna w realizacji. Z kolei 17% ocenia deinstytucjonalizację pozytywnie, a pozostałe 8% negatywnie.

Wykres 14. Opinia mieszkańców na temat deinstytucjonalizacji

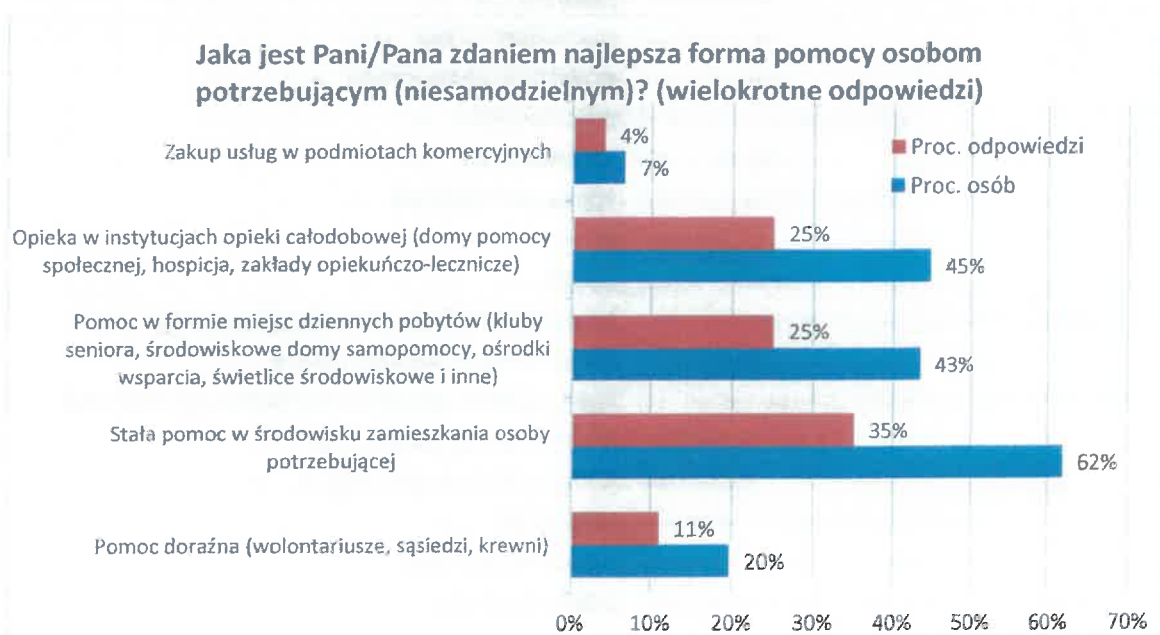


II 3. 6. Sugerowane formy pomocy osobom potrzebującym

Zdaniem ponad połowy (62%) badanych najlepsza forma pomocy osobom potrzebującym to stała pomoc w miejscu zamieszkania takich osób, co jednoznacznie potwierdza potrzebę wdrożenia procesu deinstytucjonalizacji.

W dalszej kolejności mieszkańcy sygnalizują potrzebę opieki w instytucjach opieki całodobowej (45%) oraz dziennych miejsc pobytu (43%).

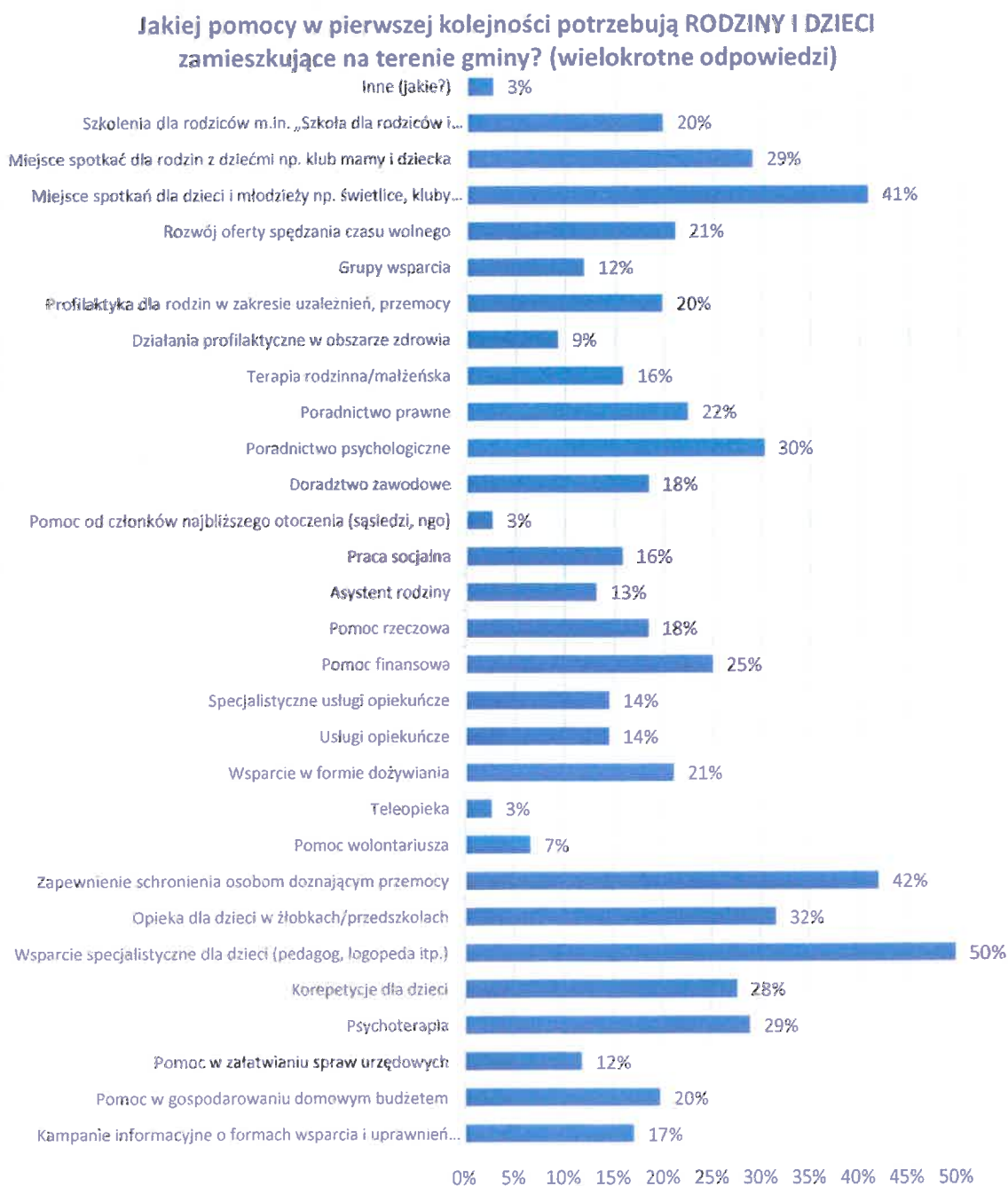
Wykres 15. Najlepsza wg mieszkańców forma pomocy osobom potrzebującym



II 3. 7. Najpilniejsze formy wsparcia dla rodzin i dzieci w gminie

W następnym pytaniu wskazano mieszkańcom do wyboru 30 form wsparcia dla rodzin i dzieci, prosząc o podanie, które ich zdaniem są najpilniejsze do realizacji. Połowa (50%) odpowiedzi objęła wsparcie specjalistyczne dla dzieci i jest to zarazem opcja, która uzyskała najwięcej wskazań przez ankietowanych. W drugiej kolejności mieszkańcy rekomendują zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej (42%), a w trzeciej potrzebę organizacji miejsca spotkań dla dzieci i młodzieży (41%).

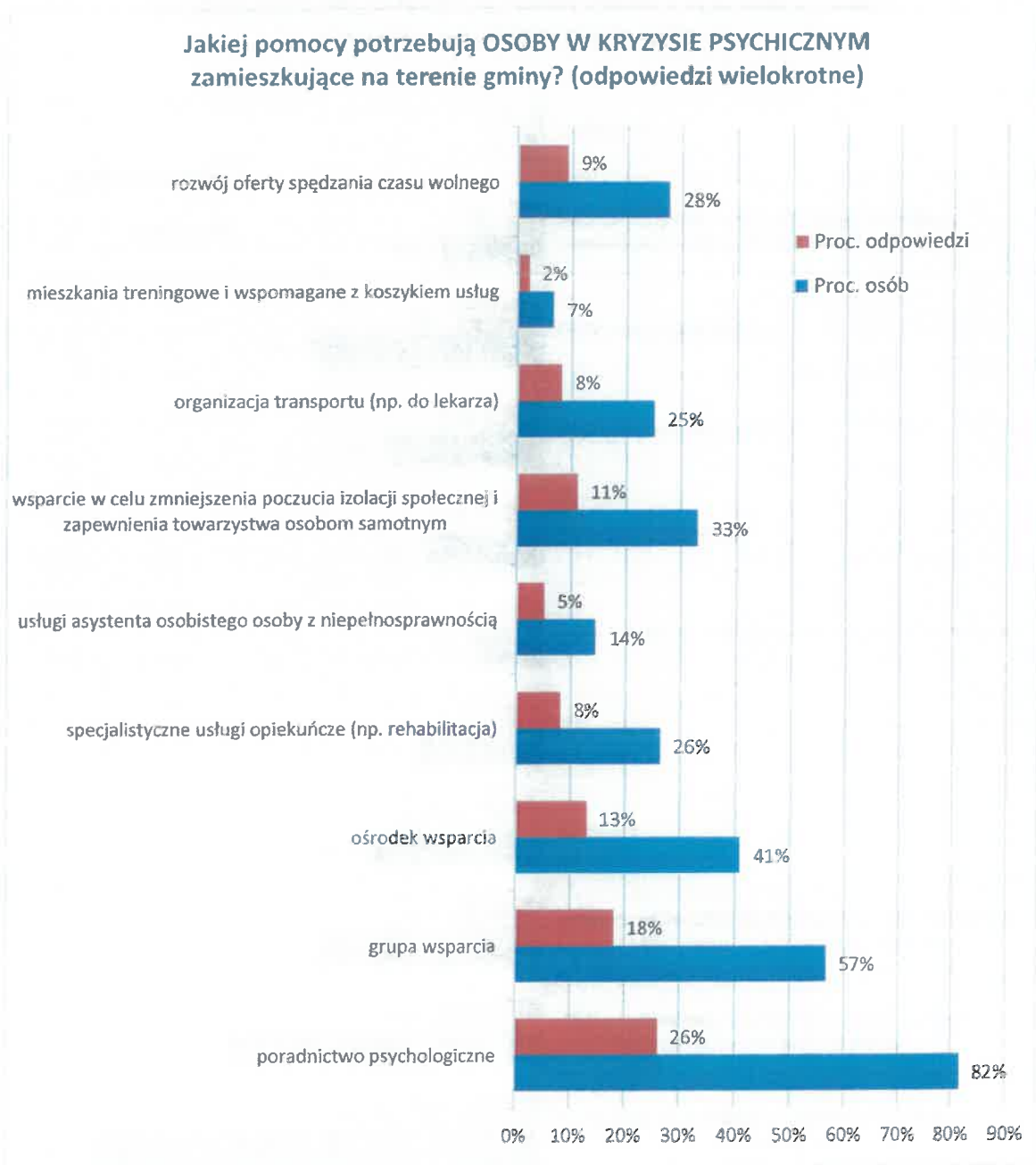
Wykres 16. Najpilniejsze formy wsparcia dla rodzin i dzieci w gminie



II 3. 8. Najpilniejsze formy wsparcia dla osób w kryzysie psychicznym

Zdaniem ponad połowy ankietowanych najbardziej potrzebne formy wsparcia dla osób w kryzysie psychicznym to poradnictwo psychologiczne (82% osób) i grupy wsparcia (57%). Badani mieszkańcy dostrzegają również potrzebę zapewnienia pozostałych z podanych form wsparcia, aczkolwiek już w mniejszym stopniu.

Wykres 17. Identyfikacja pomocy potrzebnej dla osób w kryzysie psychicznym

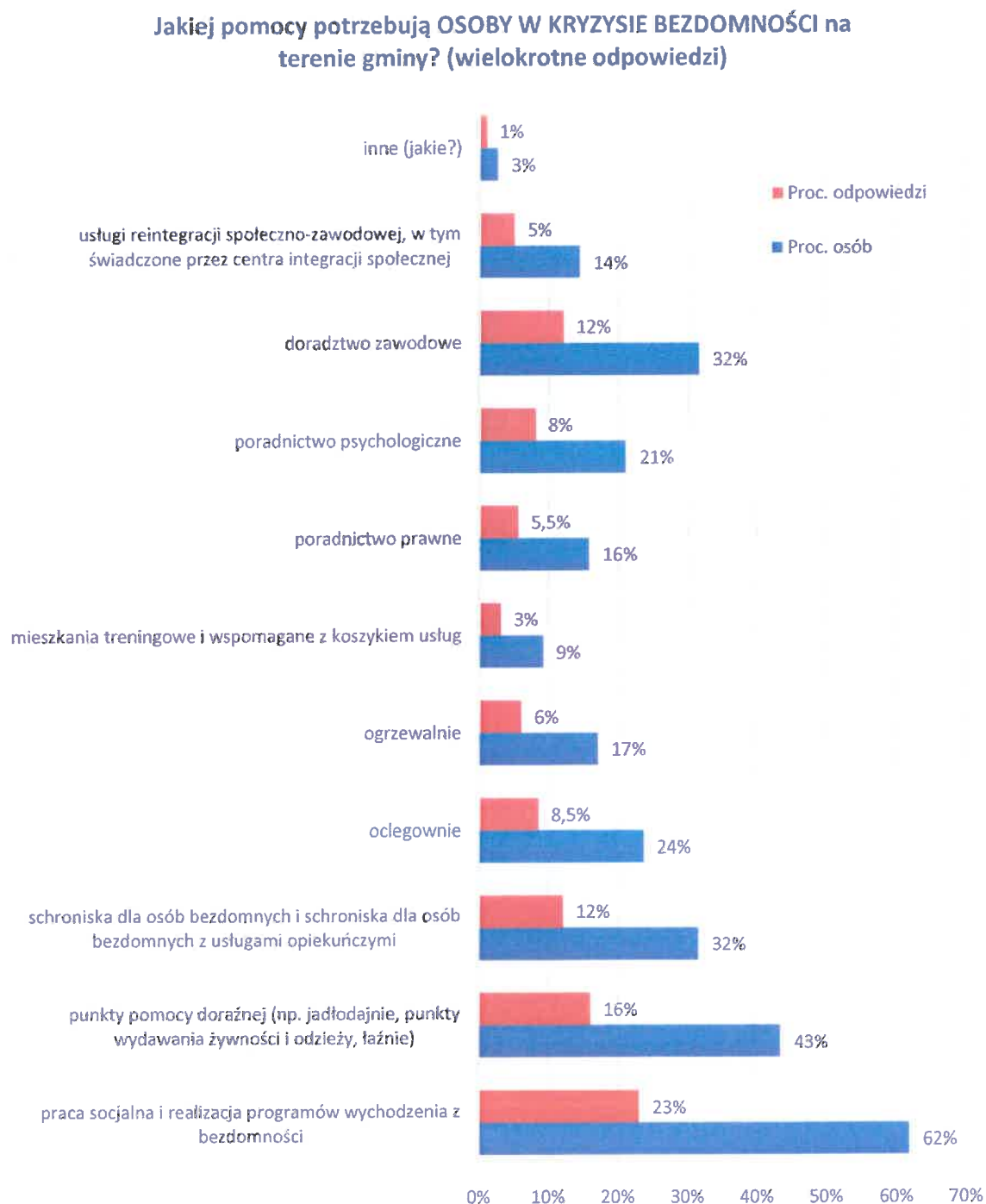


II 3. 9. Najpilniejsze formy wsparcia dla osób w kryzysie bezdomności

Zdecydowanie najczęściej mieszkańców (62%) opowiedziało się za potrzebą wsparcia osób w kryzysie bezdomności poprzez stosowanie pracy socjalnej i realizację programów wychodzenia z bezdomności.

W drugiej kolejności wskazano na potrzebę zorganizowania punktu pomocy doraźnej (43%).

Wykres 18. Identyfikacja pomocy potrzebnej dla osób w kryzysie bezdomności



II 3. 10. Podsumowanie

Tab. 1. Potrzeby społeczne w świetle badań ankietowych populacji Gminy Jeleśnia - podsumowanie

DIAGNOZOWANY OBSZAR	WNIOSKI Z BADANIA
OBSZAR 1: OSOBY STARSZE	<ul style="list-style-type: none"> • Łącznie 96% badanych mieszkańców stwierdziło, że problemy osób starszych stanowią bardzo lub raczej istotne problemy w społeczności gminy. • Największa grupa respondentów wskazała na osoby starsze jako grupę mieszkańców wymagającą pilnie opieki (75%).
OBSZAR 2: RODZINY I DZIECI, W TYM DZIECI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ	<ul style="list-style-type: none"> • W opinii łącznie 96% badanych problemy opiekuńczo-wychowawcze rodzin stanowią jeden z czołowych problemów społeczności lokalnej. • Natomiast najwięcej respondentów wskazało na przemoc rówieśniczą (97%), jako najbardziej istotny problem w społeczności gminy. • W ocenie 64% badanych dzieci i rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią jedną z grup mieszkańców wymagających pilnego wsparcia. • Za najpilniejszą formę wsparcia dla rodzin i dzieci w gminie uznano wsparcie specjalistyczne (50% odpowiedzi). We wdrażaniu form wsparcia rodziny i dzieci należy również – chociaż w dalszym priorytecie – wziąć pod uwagę te opcje działań, które zostały wskazane przez mniejszą grupę badanych, jak: zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej (42%), a w trzeciej potrzebę organizacji miejsca spotkań dla dzieci i młodzieży (41%).
OBSZAR 3: OSOBY W KRYZYSIE PSYCHICZNYM	<ul style="list-style-type: none"> • Łącznie 96% badanych wskazało na zagrożenia kryzysem psychicznym, jako problem w społeczności lokalnej • Badani mieszkańcy wskazali w wysokim stopniu (52%) na osoby w kryzysie psychicznym jako wymagające w gminie pilnej opieki • Zdaniem ponad połowy ankietowanych najbardziej potrzebne formy wsparcia dla osób w kryzysie psychicznym to poradnictwo psychologiczne (82% osób) i grupy wsparcia (57%).
OBSZAR 4: OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI	<ul style="list-style-type: none"> • Zdanie mieszkańców na temat istotności i skali problemu bezdomności w gminie jest wyraźnie podzielone. Łącznie 54% badanych ocenia, że jest to problem raczej lub zdecydowanie niestosowny, podczas gdy pozostałe 46% uważa to za problem raczej lub zdecydowanie istotny. • Zdecydowanie najwięcej mieszkańców (62%) opowiedziało się za potrzebą wsparcia osób w

	kryzysie bezdomności poprzez stosowanie pracy socjalnej i realizację programów wychodzenia z bezdomności. W drugiej kolejności wskazano na potrzebę zorganizowania punktu pomocy doraźnej (43%).
OBSZAR 5: OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	<ul style="list-style-type: none"> • W odczuciu łącznie 91% badanych, niepełnosprawność i długotrwała choroba stanowią bardzo lub raczej istotny problem społeczny na terenie gminy • Badani mieszkańcy wskazali w bardzo wysokim stopniu, bo na drugim miejscu zaraz po seniorach, na osoby z niepełnosprawnościami jako wymagające w gminie pilnej opieki (69%).

Opracowanie własne

II 4. Zasoby i potrzeby gminy w zakresie polityki społecznej

II 4.1. Zasoby

Na obszarze Gminy Jeleśnia następujące instytucje świadczą usługi społeczne dla mieszkańców:

- Urząd Gminy Jeleśnia,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleśni,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Grupy diagnostyczno-pomocowe,
- Środowiskowy Dom Samopomocy;
- Komisariat Policji w Jeleśni.
- 9 jednostek ochotniczych straży pożarnych: OSP Jeleśnia, OSP Krzyżowa, OSP Korbielów, OSP Mutne, OSP Sopotnia Mała, OSP Sopotnia Wielka, OSP Krzyżówki, OSP Przyborów i OSP Pewel Wielka,
- Gminny Ośrodek Kultury w Jeleśni,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Jeleśni,
- Zespół Szkół nr 1 im. H Sienkiewicza w Jeleśni,
- Zespół Szkół nr 2 im. Hugona Zapałowicza w Jeleśni,
- Zespół Szkół nr 3 im. Jana Pawła II w Krzyżowej,
- Zespół Szkół Nr 4 im. Janusza Korczak w Sopotni Wielkiej,
- Zespół Szkół nr 5 w Korbielowie,
- Zespół Szkół nr 6 w Sopotni Małej,

- Zespół Szkół nr 7 w Przyborowie,
- Zespół Szkolno - Przedszkolny im. Eugenii Chrzanowicz w Pewli Wielkiej,
- Szkoła Podstawowa w Pewli Wielkiej,

Dodatkowo na terenie gminy działają jednostki oświaty niepubliczne: trzy przedszkola, które również są objęte dotacją z budżetu gminy, co wynika z przepisów prawa. Organem sprawującym nadzór pedagogiczny dla placówek publicznych i niepublicznych jest Kuratorium Oświaty. Ponadto, na terenie gminy Jeleśnia działa Klub Malucha, który sprawuje opiekę nad 15 dziećmi.

Na terenie gminy Jeleśnia znajdują się cztery punkty opieki zdrowotnej: w Jeleśni, Sopotni Małej, Pewli Wielkiej i Krzyżowej prowadzone przez Praktykę Grupową Lekarzy Podstawowej Opieki Zdrowotnej S.C. Ponadto, na terenie gminy funkcjonuje również Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ALFA MED” w Jeleśni, który prowadzi poza podstawową opieką zdrowotną oraz gabinetami: pielęgniarki środowiskowej oraz położnej środowiskowej, również specjalistyczną opiekę w zakresie Poradni:

- Ginekologiczno-Położniczej,
- Laryngologicznej,
- Kardiologicznej,
- Endokrynologicznej,
- Pulmonologicznej,
- Ortopedyczno-Traumatologicznej.

Ponadto, w NZOZ „ALFA MED” w Jeleśni funkcjonuje punkt poboru krwi, pracownia prób wysiłkowych oraz pracownia badań metodą Holtera.

Istotnym dowodem aktywności społecznej i obywatelskiej na terenie gminy jest funkcjonowanie organizacji pozarządowych. Podmioty te są kluczowym ogniwem rozwoju społecznego w skali lokalnej, a jednocześnie przez wspólne działania integrują miejscową społeczność. Sektor pozarządowy na terenie Gminy Jeleśnia tworzą: stowarzyszenia, fundacje, kółka rolnicze, kluby sportowe i ochotnicze straże pożarne.

W poniższej tabeli przedstawiono najważniejsze informacje na temat działań instytucji pomocowych w terenie gminy.

Tab. 2. Działania Gminy Jeleśnia w zakresie polityki społecznej (stan na 31.12.2025 r.)

Obszar danych	Opis danych	Dane do uzupełnienia przez jednostkę
Struktura demograficzna klientów	<p>Liczba klientów korzystających z usług instytucjonalnych (DPS, placówki opiekuńczo-wychowawcze)</p> <p>Struktura wiekowa klientów (dzieci, seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami)</p>	<p>DPS -8 piecza zastępcza 2 ZOL 1 Schronisko dla osób bezdomnych 4</p> <p>Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleśni ma szerokie rozgałęzienie osób korzystających z pomocy społecznej, począwszy od dzieci w najniższym wieku, kończąc na seniorach. Oczywiście także osoby z niepełnosprawnościami. Jednak w związku ze starzejącym się społeczeństwem największej opieki wymagają osoby starsze.</p>
	Liczba klientów objętych usługami środowiskowymi	W roku 2025 aż 22 osoby miały świadczone usług opiekuńcze w miejscu zamieszkania (osoby starsze samotne) opieką wytchnieniową zostało objętych 7 dzieci, usługami asystenckimi 62 osoby. Z program Korpus Wsparcia seniorów skorzystało 30 seniorów.
	Liczba osób oczekujących na usługi środowiskowe	Realizowane na bieżąco
Obecne formy wsparcia	<p>Liczba instytucji opieki instytucjonalnej w regionie</p> <p>Rodzaje oferowanych usług (np. dzienne domy pomocy, schroniska)</p> <p>Dostępność usług środowiskowych (opieka w domu, wsparcie rodzinne)</p>	<p>DPS Żywiec, DPS świerk, ZOL Żywiec, ZOL Rajcza, ZOL Złatna, ZOL Międzybrodzie, DPS Węgierska Górka</p> <p>-</p> <p>Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, specjalistyczne usługi opiekuńcze, Asystent Osobisty Osoby z niepełnosprawnością, opieka wytchnieniowa</p>

	Zakres oferowanych usług opiekuńczych (opieka domowa, wsparcie rodzin)	Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, specjalistyczne usługi opiekuńcze, Asystent Osobisty Osoby z niepełnosprawnością, opieka wychowawcza
Kadra i zasoby		
	Liczba pracowników (opiekunowie, specjaliści, asystenci)	
	Kwalifikacje kadry w zakresie pracy z osobami w środowisku	Pracownicy socjalni, asystent rodziny, kwalifikacje według ustawy o pomocy społecznej opiekunowie zatrudnieni do programów rządowych OW oraz AOOzN kwalifikacje według wytycznych programów.
	Liczba przeszkolonych pracowników w zakresie deinstytucjonalizacji	-
Infrastruktura i zasoby finansowe		
	Liczba miejsc w placówkach instytucjonalnych	-
	Stan techniczny infrastruktury	
	Koszty funkcjonowania placówek instytucjonalnych	-
	Budżet na usługi instytucjonalne i środowiskowe	-
Zapotrzebowanie na usługi		
	Liczba osób oczekujących na wsparcie środowiskowe	-
	Potencjał rozwoju usług opartych na społeczności lokalnej (np. mieszkania wspierane)	Planowane jest uruchomienie mieszkań wspomaganych i treningowych min. 2 szt
Współpraca z innymi podmiotami		
	Współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami zdrowia, edukacji	Współpraca z szkołami na terenie Gminy, Policją oraz Ośrodek Zdrowia
	Inicjatywy współpracy z lokalną społecznością	-
Opinia społeczności i klientów		
	Badania satysfakcji klientów instytucji opieki	-
	Potrzeby rodzin osób objętych opieką	Większe zapotrzebowanie na świadczone usługi opiekuńcze, środowiskowe
	Opinia społeczności na temat dostępności usług	-

Strategie rozwoju i bariery

Plany rozwoju usług środowiskowych
Identyfikacja barier w rozwoju deinstytucjonalizacji (kadrowe, infrastrukturalne, finansowe)
Potrzeby szkoleniowe kadry

Pomoc sąsiedzka , szkoła dla rodziców,

Według nowelizacji przepisów bieżących.

Źródło: GOPS

II 4.2. Podsumowanie

Reasumując, potrzeby w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Jeleśnia koncentrują się na kontynuacji oraz poszerzaniu dotychczasowego wsparcia udzielonego osobom niesamodzielnym, w tym w szczególności w formie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, również dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz usług asystenta osoby z niepełnosprawnością , poradnictwa specjalistycznego , w tym psychologicznego i dążeniu do utrzymania osób starszych w jak najlepszej kondycji zdrowotnej z dostępem do dóbr kultury i innych usług społecznych.

Dalszy rozwój usług społecznych w Gminie Jeleśnia jest związany z kondycją finansów publicznych samorządu, w tym możliwością pozyskania dofinansowań ze źródeł zewnętrznych, jak również jest zależny od możliwości zapewnienia ciągłości planowanych działań. Priorytetem działalności podmiotów udzielających pomocy jest jak najdłuższe utrzymanie osób wymagających wsparcia w środowisku zamieszkania.

Biorąc powyższe pod uwagę, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleśni¹ określił następujące, najważniejsze potrzeby w zakresie pomocy społecznej:

1. podnoszenie poziomu i doskonalenie sprawności funkcjonowania pomocy społecznej poprzez stałe podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadry pomocy społecznej,
2. poszerzanie działań służących aktywizacji – społecznej, zdrowotnej, edukacyjnej – osób marginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, między innymi w oparciu o projekty dofinansowywane z funduszy europejskich oraz przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej,
3. wspieranie rodzin w pełnieniu ich podstawowych funkcji, głównie w zakresie opieki i wychowywania dzieci,

¹ Raport o stanie Gminy Jeleśnia za 2024 r., s. 97-98.

4. zapewnianie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz specjalistycznych usług opiekuńczych,

5. zapewnienie całodobowej opieki nad osobami wymagającymi tej formy wsparcia (w DPS, schronisku),

6. na asystenturę i pieczę zastępczą,

7. dostępności do specjalistycznego wsparcia (głównie psychologicznego dla dorosłych i dzieci, terapeutycznego, prawnego,),

8. pozyskanie do współpracy działających na terenie gminy lub powiatu instytucji i organizacji oraz społeczności lokalnej w celu realizacji zadań szeroko pojętej pomocy społecznej,

9. zintensyfikowanie działań na rzecz ochrony i wspierania bezpiecznego rozwoju dzieci zagrożonych krzywdzeniem i przemocą,

10. utworzenie świetlicy środowiskowej na rzecz ochrony i wspierania bezpiecznego rozwoju dzieci,

11. dystrybucja żywności otrzymywanej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa FEAD 2014 – 2020,

12. kontynuacja realizacji programu w zakresie dożywiania „Posiłek w domu i w szkole” na lata 2023-2027,

13. kontynuacja realizacji programów rządowych takich jak: Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością, Opieka Wytchnieniowa;

14. współpraca z PUP w Żywcu i innymi podmiotami (w tym z organizacjami społecznymi i pozarządowymi) w zakresie aktywizacji bezrobotnych klientów ośrodka pomocy społecznej w tym utworzenie CIS-u, KIS-u lub spółdzielni socjalnej;

15. współpraca z organizacjami społecznymi i pozarządowymi

16. placówka dziennego pobytu dla osób starszych w tym samotnych i niepełnosprawnych;

17. zapewnienie wsparcia osobom starszym i samotnym oraz zwiększenie aktywności osób starszych (Klub Seniora).

18. zmiana siedziby tut. Ośrodka z uwagi na brak dostępności dla osób starszych i niepełnosprawnych

19. przekształcenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych.

Potrzeby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oprócz zabezpieczenia w zakresie realizacji świadczeń, środków na płace dla pracowników ośrodka i bieżące utrzymanie, zarówno w ramach zadań zleconych jak i własnych w tym: również niezbędne okresowe

naprawy, konserwacje i modernizację posiadanego już sprzętu, zakup materiałów, administrację i rozwój systemu informatycznego, wymagają przede wszystkim zaplanowania w przyszłym budżecie środków finansowych na powiększenie siedziby Ośrodka.

W aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej pomoc społeczna ma do spełnienia ważną rolę. Powinna stwarzać poczucie bezpieczeństwa socjalnego, pomagać w tworzeniu właściwych warunków życia i zaspokajania potrzeb społeczności lokalnej, wspomagać rodzinę w pełnieniu jej funkcji. Działania pracowników pomocy społecznej to nie tylko udzielanie świadczeń pieniężnych, to także praca socjalna oraz działania zmierzające do wykorzystywania aktywizacyjnych instrumentów wsparcia.

III Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych

III 1. Obszary deinstytucjonalizacji usług, cele i kierunki działania

W poniższej tabeli sformułowano cele ogólne i szczegółowe wraz z przypisanymi do nich rodzajami działań, uwzględniając wnioski z przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej, stanu usług społecznych oraz potrzeb społeczności lokalnej w Gminie Jeleśnia.

Tab. 3. Obszary deinstytucjonalizacji usług i cele działania w Gminie Jeleśnia na lata 2026-2029

OBSZAR 1		OSOBY STARSZE	
Cel ogólny: Zabezpieczenie potrzeb osób starszych umożliwiające im możliwie najpełniejszy udział w życiu społecznym.			
Cel szczegółowy	Rodzaje działań	Źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne
1.1. Ograniczenie umieszczenia osób starszych w całodobowych instytucjonalnych formach pomocy	1.1.1. Utworzenie usługi asystenta osobistego osoby starszej	Środki Unijne, Środki ministerialne, Środki własne Gminy, Środki beneficjentów, Programy rządowe	GOPS
	1.1.2. Uruchomienie usług sąsiedzkich	Środki Unijne, Środki ministerialne, Środki własne Gminy	GOPS, NGO, Inni realizatorzy
	1.1.3. Usługi rehabilitacji, w tym w miejscu zamieszkania	Środki zewnętrzne, Sponsorzy,	GOPS, NGO, Inni realizatorzy

		Środki unijne, Wpłaty beneficjentów	
	1.1.4. Mobilne usługi (np. fryzjera, kosmetyczki, „złotej rączki”)	Środki własne Gminy, Granty, Środki unijne, Wpłaty beneficjentów	GOPS, NGO, Inni realizatorzy
	1.1.5. Usługi transportu typu <i>door to door</i>	Środki Unijne, Środki ministerialne, Środki własne Gminy, Wpłaty beneficjentów, Programy rządowe	GOPS, NGO, Inni realizatorzy
1.2. Podtrzymanie aktywności społecznej i integracji osób starszych	1.2.1. Organizacja regularnych zajęć edukacyjnych i kursów dla seniorów, w tym z zakresu umiejętności cyfrowych	Środki Unijne, Środki ministerialne, Środki własne Gminy, Wpłaty beneficjentów, Programy rządowe	GOPS, NGO, Instytucje kultury, Inni realizatorzy
	1.2.2. Kontynuacja i rozwój oferty Klubu Seniora	Środki Unijne, Środki ministerialne, Środki własne Gminy, Wpłaty beneficjentów, Programy rządowe	GOPS, NGO, Instytucje kultury, Inni realizatorzy
	1.2.3. Prowadzenie kampanii informacyjnych na temat dostępnych usług i możliwości wsparcia dla seniorów.	Środki Unijne, Środki ministerialne, Środki własne Gminy, Programy rządowe	GOPS, NGO, Instytucje kultury, Inni realizatorzy
OBSZAR 2	RODZINY I DZIECI, W TYM DZIECI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ		

Cel ogólny: Zapewnienie bezpieczeństwa dziecka oraz warunków jego rodzinie do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych			
Cel szczegółowy	Rodzaje działań	Źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne
2.1. Wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	2.1.1. Rozwój Placówek Wsparcia Dziennego na terenie Gminy Jeleśnia	Środki własne Gminy, Środki unijne, Środki rządowe	GOPS, NGO
	2.1.2. Kontynuacja i rozwój dostępności do usług asystenta rodziny	Środki własne Gminy, Środki rządowe	GOPS
	2.1.3. Uruchomienie rodzin wspierających	Środki własne Gminy, środki rządowe, Środki unijne	GOPS, NGO, Instytucje kultury, Inni realizatorzy
	2.1.4. Rozwój poradnictwa specjalistycznego dla rodzin w kryzysie oraz dzieci borykających się z problemem przemocy rówieśniczej	Środki własne Gminy, Środki rządowe, Środki unijne	GOPS, NGO, Instytucje kultury, Inni realizatorzy
2.2. Zapewnienie warunków sprzyjających integracji rodzin	2.2.1. Rozwój oferty aktywnego spędzania czasu wolnego (m.in. poprzez organizację wspólnych wyjazdów, zajęć, innych wydarzeń)	Środki własne Gminy, Środki unijne, Środki rządowe	GOPS, Instytucje kultury, NGO
OBSZAR 3	OSOBY W KRYZYSIE PSYCHICZNYM		
Cel ogólny: Zabezpieczenie potrzeb osób i rodzin będących w kryzysie psychicznym			
Cel szczegółowy	Rodzaje działań	Źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne
3.1. Usprawnienie dostępności do usług zdrowotnych i wspierających, szczególnie w zakresie zdrowia psychicznego	3.1.1. Usługa asystencji osobistej	Środki Unijne, Środki ministerialne, Środki własne Gminy, Wpłaty beneficjentów, Programy rządowe	GOPS

	3.1.2. Utworzenie mieszkania wycchnieniowego	Środki Unijne, Środki ministerialne, środki własne Gminy, Wpłaty beneficjentów, Programy rządowe	GOPS
	3.1.3. Poradnictwo specjalistyczne dla osób w kryzysie psychicznym oraz ich rodzin	Środki Unijne, Środki ministerialne, środki własne Gminy, Programy rządowe	GOPS, NGO
	3.1.4. Rozwój grup i ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez kontynuację działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Jeleśni	Środki Unijne, Środki ministerialne, środki własne Gminy, Wpłaty beneficjentów, Programy rządowe	GOPS
3.2. Edukowanie społeczności lokalnej w zakresie zdrowego stylu życia oraz zdrowia psychicznego.	3.2.1. Organizowanie kampanii informacyjno-edukacyjnych i profilaktycznych w zakresie zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej, zdrowia psychicznego itp.	Środki Unijne, Środki ministerialne, Środki własne Gminy, Programy rządowe	GOPS, NGO, Instytucje kultury, Inni realizatorzy
	3.2.2. Organizowanie wydarzeń (programów, warsztatów i wykładów) dotyczących zdrowego stylu życia w wymiarze fizycznym oraz psychicznym	Środki Unijne, Środki ministerialne, Środki własne Gminy, Programy rządowe	GOPS, NGO, Instytucje kultury, Inni realizatorzy
OBSZAR 4	OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI		
Cel ogólny: Zapewnienie pomocy dla osób w kryzysie bezdomności poprzez wsparcie doraźne oraz długoterminowe.			

Cel szczegółowy	Rodzaje działań	Źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne
4.1. Zapewnienie wsparcia mające na celu pomoc w wyjściu z kryzysu bezdomności	4.1. Stworzenie punktu pomocy doraźnej dla osób w kryzysie bezdomności (pomoc medyczna, higieniczna, rzeczowa, pralnia, prysznic).	Środki własne, Środki zewnętrzne	GOPS, NGO, inni realizatorzy
	4.2. Wdrażanie planów wychodzenia z bezdomności	Środki własne, Środki zewnętrzne	GOPS, NGO, inni realizatorzy
	4.2.1. Praca socjalna i poradnictwo specjalistyczne dla osób w kryzysie bezdomności	Środki własne, Środki zewnętrzne	GOPS, NGO, inni realizatorzy
OBSZAR 5	OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI		
Cel ogólny: Zabezpieczenie potrzeb osób z niepełnosprawnościami umożliwiające im możliwie najpełniejszy udział w życiu społecznym			
Cel szczegółowy	Rodzaje działań	Źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne
5.1. Rozwój usług opiekuńczych i innych form wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu	5.1.1. Zwiększenie dostępności usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej.	Środki własne, Środki rządowe, Środki unijne	GOPS, NGO, inni realizatorzy,
	5.1.2. Usługi rehabilitacji, w tym w miejscu zamieszkania	Środki zewnętrzne, Sponsorzy, środki unijne, Wpłaty beneficjentów	GOPS, NGO, Inni realizatorzy
	5.1.3. Usługi sąsiedzkie	Środki zewnętrzne, Sponsorzy, środki unijne	GOPS, NGO, Inni realizatorzy
	5.1.4. Mobilne usługi (np. fryzjera, kosmetyczki, „złotej rączki”)	Środki własne Gminy, Granty, Środki unijne, Wpłaty beneficjentów	GOPS, NGO, Inni realizatorzy
	5.1.5. Usługi transportu typu <i>door to door</i>	Środki Unijne, Środki ministerialne, Środki własne	GOPS, NGO, Inni realizatorzy

		Gminy, Wpłaty beneficjentów, Programy rządowe	
5.2. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami w wejściu lub powrocie na rynek pracy	5.2.1. Rozwój Środowiskowego domu Samopomocy	Środki Unijne, Środki ministerialne, Środki własne Gminy, Programy rządowe	GOPS, NGO, Środowiskowy Dom Samopomocy, Inni realizatorzy
	5.2.2. Utworzenie spółdzielni socjalnej	Środki Unijne, Środki ministerialne, Środki własne Gminy, Programy rządowe	GOPS, NGO, Inni realizatorzy
	5.2.3. Realizacja szkoleń dla osób z niepełnosprawnością w zakresie aktywizacji zawodowej	Środki Unijne, Środki ministerialne, Środki własne Gminy, Wpłaty beneficjentów, Programy rządowe	GOPS, NGO, PUP, Inni realizatorzy
5.3. Wsparcie rodzin i opiekunów faktycznych w sprawowaniu opieki nad osobami z niepełnosprawnością	5.3.1. Opieka wytchnieniowa	Środki własne gminy, Programy rządowe, Wpłaty beneficjentów, Środki unijne	GOPS
	5.3.2. Szkolenia dla osób sprawujących opiekę nad osobą z niepełnosprawnościami	Środki własne Gminy, Środki rządowe, Środki unijne.	GOPS

Opracowanie własne

III 2. Zasady realizacji Planu

III 2.1. Rola podmiotów i instytucji we wdrażaniu Planu

- **Wójt Gminy Jeleśnia:**

zarządza i koordynuje realizację Planu, w tym podejmuje kluczowe decyzje w zakresie sposobu wdrażania założeń Planu, sposobów finansowania działań oraz realizacji, monitorowania i zmiany (aktualizacji) prowadzonych działań.

- **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleśni:**

koordynuje działania w zakresie pomocy i integracji społecznej, przyznawania świadczeń, obejmowanie wsparciem oraz przyznawaniem uprawnień do usług społecznych.

- **Jednostki organizacyjne Gminy Jeleśnia:**

Realizacja zadań przewidzianych w Planie.

- **Podmioty ekonomii społecznej:**

Realizacja zadań przewidzianych w Planie.

Skutecznej realizacji Planu sprzyja prowadzenie sprawnej komunikacji społecznej opartej na współpracy z lokalnymi mediami i serwisami społecznościowymi, na kontaktach bezpośrednich i informacjach na stronie internetowej oraz BIP Gminy Jeleśnia.

II 2.2. Monitoring i aktualizacja

Monitoring polega na dokonywaniu bieżącego przeglądu działań zawartych w Planie, co ma posłużyć opracowaniu corocznego sprawozdania z realizacji Planu. Monitorowanie wdrażania założeń Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych będzie odbywać z udziałem wszystkich instytucji i podmiotów zaangażowanych w realizację niniejszego Planu.

Proces monitorowania wdrażania działań przyjętych w ramach Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Gminy Jeleśnia służy systematycznemu pozyskiwaniu informacji na temat stanu realizacji zaplanowanych działań. W oparciu o wnioski z monitoringu zostaną sformułowane rekomendacje aktualizacji Planu.

W celu prowadzenia monitoringu wójt Gminy Jeleśnia może wyznaczyć osobę w postaci koordynatora lub powołać zespół monitorujący. W skład zespołu wejdą przedstawiciele jednostek gminnych i podmiotów ekonomii społecznej.

III 2.3. Wskaźniki monitoringu i realizacji

Zakres monitoringu i ewaluacji Planu wyznaczają cele strategiczne oraz zaplanowane w ich obrębie działania, zgodnie z zestawem wskaźników opisanych w poniższej tabeli.

Tab. 4. Cele szczegółowe i wskaźniki ich realizacji w ramach Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Jeleśnia na lata 2026-2029

OBSZAR 1		OSOBY STARSZE	
Cel szczegółowy	Rodzaje działań	Wskaźniki realizacji	
1.1. Ograniczenie umieszczenia osób starszych w całodobowych instytucjonalnych formach pomocy	1.1.1. Utworzenie usługi asystenta osobistego osoby starszej	- liczba zatrudnionych asystentów osoby starszej, - liczba osób objętych wsparciem asystentów osoby starszej	
	1.1.2. Uruchomienie usług sąsiedzkich	- liczba osób objętych poszczególnymi formami wsparcia	
	1.1.3. Usługi rehabilitacji, w tym w miejscu zamieszkania		
	1.1.4. Mobilne usługi (np. fryzjera, kosmetyczki, „złotej rączki”)		
	1.1.5. Usługi transportu typu <i>door to door</i>		
1.2. Podtrzymanie aktywności społecznej i integracji osób starszych	1.2.1. Organizacja regularnych zajęć edukacyjnych i kursów dla seniorów, w tym z zakresu umiejętności cyfrowych	- liczba i tematyka zrealizowanych zajęć, - liczba uczestników zajęć	
	1.2.2. Kontynuacja i rozwój oferty Klubu Seniora	- liczba placówek wspierających aktywność seniorów, typu Dzienny Dom Pobytu, Klub Seniora itp., - liczba uczestników zajęć	
	1.2.3. Prowadzenie kampanii informacyjnych na temat dostępnych usług i możliwości wsparcia dla seniorów.	- liczba zrealizowanych kampanii informacyjnych	
OBSZAR 2		RODZINY I DZIECI, W TYM DZIECI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ	
Cel szczegółowy	Rodzaje działań	Wskaźniki realizacji	
2.1. Wsparcie rodzin w	2.1.1. Rozwój Placówek Wsparcia Dziennego na terenie Gminy Jeleśnia	- liczba Placówek Wsparcia Dziennego na terenie gminy, - liczba dzieci uczęszczających do Placówek Wsparcia Dziennego	

pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	2.1.2. Kontynuacja i rozwój dostępności do usług asystenta rodziny	- liczba zatrudnionych asystentów rodziny, - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny
	2.1.3. Uruchomienie rodzin wspierających	- liczba rodzin wspierających, - liczba rodzin objętych wsparciem rodzin wspierających
	2.1.4. Rozwój poradnictwa specjalistycznego	-liczba rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego, - liczba godzin zrealizowanego poradnictwa specjalistycznego
2.2. Zapewnienie warunków sprzyjających integracji rodzin	2.2.1. Rozwój oferty aktywnego spędzania czasu wolnego (m.in. poprzez organizację wspólnych wyjazdów, zajęć, innych wydarzeń)	- liczba zorganizowanych wydarzeń i aktywności, - przybliżona liczba uczestników
OBSZAR 3 OSOBY W KRYZYSIE PSYCHICZNYM		
Cel szczegółowy	Rodzaje działań	Wskaźniki realizacji
3.1. Usprawnienie dostępności do usług zdrowotnych i wspierających, szczególnie w zakresie zdrowia psychicznego	3.1.1. Usługa asystencji osobistej	- liczba osób objętych usługami asystencji osobistej
	3.1.2. Utworzenie mieszkania wytnieniowego	-liczba mieszkań wytnieniowych, - liczba osób, które skorzystały z mieszkania wytnieniowego
	3.1.3. Poradnictwo specjalistyczne dla osób w kryzysie psychicznym oraz ich rodzin	-liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego
	3.1.4. Rozwój grup i ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez kontynuację działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Jeleśni	- liczba osób korzystających z oferty Środowiskowego Domu Samopomocy w Jeleśni, - liczba grup wsparcia, - liczba osób korzystających z grup wsparcia

3.2. Edukowanie społeczności lokalnej w zakresie zdrowego stylu życia oraz zdrowia psychicznego.	3.2.1. Organizowanie kampanii informacyjno-edukacyjnych i profilaktycznych w zakresie zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej, zdrowia psychicznego itp.	- liczba zrealizowanych kampanii
	3.2.2. Organizowanie wydarzeń (programów, warsztatów i wykładów) dotyczących zdrowego stylu życia w wymiarze fizycznym oraz psychicznym	- liczba zrealizowanych wydarzeń, - przybliżona liczba uczestników/ odbiorców wydarzeń
OBSZAR 4	OSOBY W KRYZYSIE BEZDOMNOŚCI	
Cel szczegółowy	Rodzaje działań	Wskaźniki realizacji
4.1. Zapewnienie wsparcia mające na celu pomoc w wyjściu z kryzysu bezdomności	4.1. Stworzenie punktu pomocy doraźnej dla osób w kryzysie bezdomności (pomoc medyczna, higieniczna, rzeczowa, pralnia, prysznic).	-stworzenie punktu pomocy doraźnej dla osób w kryzysie bezdomności, - przybliżona liczba osób korzystająca ze wsparcia ww. Punktu
	4.2. Wdrażanie Planów wychodzenia z bezdomności	- liczba zrealizowanych Planów wychodzenia z bezdomności
	4.2.1. Praca socjalna i poradnictwo specjalistyczne dla osób w kryzysie bezdomności	-liczba osób w kryzysie bezdomności korzystająca z pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego
OBSZAR 5	OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	
Cel szczegółowy	Rodzaje działań	Wskaźniki realizacji
5.1. Rozwój usług opiekuńczych i innych form wsparcia dla osób z niepełnosprawnością	5.1.1. Zwiększenie dostępności usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej.	- liczba zatrudnionych asystentów osobistych osoby niepełnosprawnej, - liczba osób objętych wsparciem asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej

ciami w codziennym funkcjonowaniu	5.1.2. Usługi rehabilitacji, w tym w miejscu zamieszkania	- liczba osób korzystających z poszczególnych usług
	5.1.3. Usługi sąsiedzkie	
	5.1.4. Mobilne usługi (np. fryzjera, kosmetyczki, „złotej rączki”)	
	5.1.5. Usługi transportu typu <i>door to door</i>	
5.2. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami w wejściu lub powrocie na rynek pracy	5.2.1. Rozwój Środowiskowego domu Samopomocy w Jeleśni	- liczba osób korzystających z oferty Środowiskowego Domu Samopomocy w Jeleśni
	5.2.2. Utworzenie spółdzielni socjalnej	- liczba osób korzystających z oferty spółdzielni socjalnej
	5.2.3. Realizacja szkoleń dla osób z niepełnosprawnością w zakresie aktywizacji zawodowej	- liczba zrealizowanych szkoleń, - liczba uczestników szkoleń
5.3. Wsparcie rodzin i opiekunów faktycznych w sprawowaniu opieki nad osobami z niepełnosprawnością	5.3.1. Opieka wytchnieniowa	-liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej
	5.3.2. Szkolenia dla osób sprawujących opiekę nad osobą z niepełnosprawnościami	- liczba zrealizowanych szkoleń, - liczba uczestników szkoleń

Opracowanie własne

III 2.4. Ewaluacja

Realizacja celów przyjętych na podstawie niniejszego Planu będzie podlegała ewaluacji. Ewaluacja będzie prowadzona przez cały czasokres wdrażania Planu. Do przeprowadzenia wymiernej ewaluacji jest konieczny dostęp do wielu źródeł informacji, w tym w szczególności: danych statystycznych, raportów z kontroli, raportów z monitoringu. Ewaluacja będzie prowadzona w trakcie realizacji działań (tzw. ewaluacja *on-going*) oraz po ich zakończeniu (ewaluacja *ex-post*). Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów.

III 3. Źródła finansowania

W przepisach prawa nie sprecyzowano sposobu wyznaczenia ram finansowych dla realizacji Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych. Jednocześnie ich określenie jest obligatoryjnym elementem w niniejszym dokumencie. W związku z powyższym można przyjąć, że obowiązek określenia ram finansowania oznacza konieczność zapewnienia środków na realizację działań ujętych w niniejszym Planie.

Przyjęcie Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych w Gminie nie wiąże się z wyodrębnieniem osobnego budżetu. Wydatki ponoszone na realizację poszczególnych działań nie mogą przekroczyć kwot określonych w corocznych uchwałach budżetowych rady gminy.

Działania założone w niniejszych Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gmin Jeleśnia zostaną sfinansowane z następujących źródeł:

- środki własne samorządu gminy,
- środki dotacyjne krajowe (Za życiem, Fundusz Solidarnościowy, „Aktywni Seniorzy - ASY” na lata 2026-2028, itp.),
- środki dotacyjne z budżetu UE,
- wpłaty wnoszone przez beneficjentów (osoby korzystające z usług będą ponosiły co najmniej część kosztów realizacji usług, zgodnie z ustalonymi zasadami).

Aby określić w sposób realny i możliwe najbardziej przybliżony skalę kosztów realizacji działań niniejszego Planu, należy uwzględnić punkt wyjścia w postaci wydatków poniesionych na realizowane obecnie usługi społeczne na terenie gminy. W poniższej tabeli zostały przedstawione dostępna za 2024 r. dane o wysokości wydatków w zakresie pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej poniesione przez władze Gminy Jeleśnia w 2024 roku.

Tab. 5. Wydatki poniesione w 2024 r. na działania z zakresu polityki społecznej w Gminie Jeleśnia

Dział wydatków	Kwota poniesionych wydatków
Rodzina (dział 855)	7 229 699,86 zł.
Pomoc społeczna (dział 852)	5 377 665,47 zł.
Ochrona zdrowia (dział 851)	478 748,98 zł.
Edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	12 909,52 zł.
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	267 764,00 zł.
OGÓLEM	13 366 787,83 zł.

Źródło: Raport o stanie gminy Jeleśnia za 2024 r.

UZASADNIENIE

W myśl art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1214), zwanej dalej ustawą, do zadań własnych gminy należy podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych. Władze Gminy Jeleśnia uwzględniają znaczenie procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych, który został zdefiniowany w Strategii Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035r.), przyjętej uchwałą nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r.

Proces deinstytucjonalizacji stanowi proces, którego celem jest dostarczenie potrzebnych mieszkańcom usług w środowisku, tak by mogli samodzielnie funkcjonować, bez konieczności kierowania do instytucji zapewniających opiekę w formie pobytu całodobowego. Jednocześnie celem procesu deinstytucjonalizacji jest zapewnienie warunków do usamodzielniania się klientów tych instytucji. Opracowanie niniejszego Programu oraz powołanie Centrum Usług Społecznych stanowią bardzo istotne kroki w stronę zmiany założeń lokalnej polityki społecznej, w której rozwój zindywidualizowanych usług społecznych wykonywanych w miejscu (środowisku) zamieszkania umożliwi ograniczyć opiekę instytucjonalnej.

W związku z powyższym niniejszy Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Jeleśnia na lata 2026-2029 został opracowany jako odpowiedź na współczesne trendy panujące w społeczności, jak starzenie się społeczeństwa, dynamiczne zmiany na rynku pracy, a także zmiany w obrębie życia rodziny.

Obejmuje to w pierwszej kolejności grupy narażone na marginalizację oraz wykluczenie społeczne, a także działania zarówno w aspekcie koniecznych interwencji, jak również podjęcia ruchów o charakterze profilaktycznym.

W związku z powyższym, przyjęcie niniejszej uchwały należy uznać za uzasadnione i konieczne.

Spis wykresów

Wykres 1. Płeć dorosłych mieszkańców	7
Wykres 2. Wiek mieszkańców	7
Wykres 3. Wykształcenie mieszkańców	8
Wykres 4. Aktywność zawodowa mieszkańców	8
Wykres 5. Istotne problemy w środowisku lokalnym	9
Wykres 6. Grupy mieszkańców wymagających pilnej opieki – średnia zajmowanego miejsca w skali od 1 do 10, gdzie 1 oznacza "najpilniejsza" a 10 - "najmniej pilna"	11
Wykres 7. Grupy mieszkańców wymagających pilnej opieki – procentowe wartości średniej w skali od 1 do 10, gdzie 1 oznacza " najpilniejsza " (100%) a 10 - " najmniej pilna" (0%)	12
Wykres 8. Korzystanie przez mieszkańców z pomocy społecznej	13
Wykres 9. Wiedza mieszkańców na temat usług społecznych	13
Wykres 10. Źródła wiedzy mieszkańców na temat usług społecznych w gminie	14
Wykres 11. Rozumienie pojęcia deinstytucjonalizacji przez mieszkańców	17
Wykres 12. Opinia mieszkańców na temat deinstytucjonalizacji	18
Wykres 13. Najlepsza wg mieszkańców forma pomocy osobom potrzebującym	18
Wykres 14. Wiedza mieszkańców na temat realizacji różnorodnych usług społecznych w gminie	16
Wykres 15. Najpilniejsze formy wsparcia dla rodzin i dzieci w gminie	19
Wykres 16. Najlepsze formy rozpowszechniania wiedzy na temat usług społecznych w społeczności lokalnej	14
Wykres 17. Identyfikacja pomocy potrzebnej dla osób w kryzysie psychicznym	20
Wykres 18. Identyfikacja pomocy potrzebnej dla osób w kryzysie bezdomności	21

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY JELEŚNIA


Andrzej Góra

UZASADNIENIE

W myśl art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1214), zwanej dalej ustawą, do zadań własnych gminy należy podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych. Władze Gminy Jeleśnia uwzględniają znaczenie procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych, który został zdefiniowany w Strategii Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035r.), przyjętej uchwałą nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r.

Proces deinstytucjonalizacji stanowi proces, którego celem jest dostarczenie potrzebnych mieszkańcom usług w środowisku, tak by mogli samodzielnie funkcjonować, bez konieczności kierowania do instytucji zapewniających opiekę w formie pobytu całodobowego. Jednocześnie celem procesu deinstytucjonalizacji jest zapewnienie warunków do usamodzielniania się klientów tych instytucji. Opracowanie niniejszego Programu oraz powołanie Centrum Usług Społecznych stanowią bardzo istotne kroki w stronę zmiany założeń lokalnej polityki społecznej, w której rozwój zindywidualizowanych usług społecznych wykonywanych w miejscu (środowisku) zamieszkania umożliwi ograniczyć opiekę instytucjonalnej.

W związku z powyższym niniejszy Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Jeleśnia na lata 2026-2029 został opracowany jako odpowiedź na współczesne trendy panujące w społeczności, jak starzenie się społeczeństwa, dynamiczne zmiany na rynku pracy, a także zmiany w obrębie życia rodziny.

Obejmuje to w pierwszej kolejności grupy narażone na marginalizację oraz wykluczenie społeczne, a także działania zarówno w aspekcie koniecznych interwencji, jak również podjęcia ruchów o charakterze profilaktycznym.

W związku z powyższym, przyjęcie niniejszej uchwały należy uznać za uzasadnione i konieczne.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY JELEŚNIA

Andrzej Góra